

RAPORT O STANIE GMINY SAWIN ZA 2019 ROK

Sawin, maj 2020 r.

Raport powstał w związku z art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. 2020 poz. 713) oraz Zarządzenia Wójta Nr 26/2020 r. z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie powołania Zespołu do opracowania projektu Raportu o Stanie Gminy Sawin za 2019 rok. Dane wykorzystane w niniejszym raporcie zostały opracowane przez referaty i jednostki Gminy Sawin:

- Urząd Stanu Cywilnego;
- Referat Organizacyjny;
- Referat Finansowy;
- Referat Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej;
- Referat Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Obsługi Inwestycji;
- Gminny Ośrodek Kultury;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej;
- Warsztaty Terapii Zajęciowej;
- Gminna Biblioteka Publiczna;
- Środowiskowy Dom Samopomocy;
- Świetlica Socjoterapeutyczna;
- Dzienny Dom "Senior" "PRZYSTAŃ";

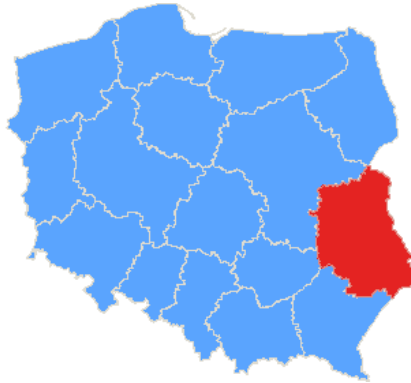
Spis treści

I.	Ogólna charakterystyka Gminy Sawin.....	5
II.	Władze lokalne.....	6
III.	Demografia.....	22
IV.	Oświata i wychowanie	25
V.	Sport i rekreacja	35
VI.	Rolnictwo.....	37
VII.	Ochrona środowiska naturalnego.....	39
VIII.	Inwestycje	44
IX.	Finanse	53
X.	Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa.....	58
XI.	Funkcjonowanie gminnych jednostek organizacyjnych	61
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	61
	Warsztaty Terapii Zajęciowej GOPS w Sawinie.....	71
	Gminny Ośrodek Kultury	77
	Środowiskowy Dom Samopomocy	79
	Świetlica Socjoterapeutyczna	88
	Dzienny Dom „Senior+” „PRZYSTAŃ”	92
	Gminna Biblioteka Publiczna.....	94

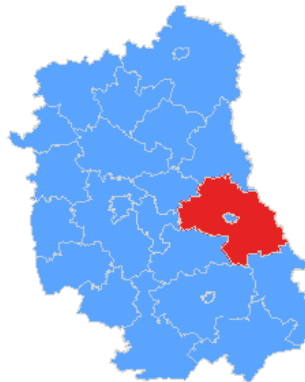

I. Ogólna charakterystyka Gminy Sawin

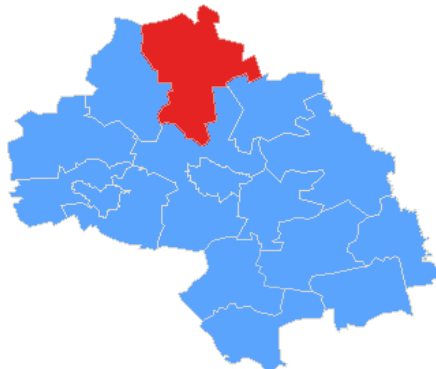
Gmina Sawin położona jest w województwie lubelskim, w północnej części powiatu chełmskiego przy szosie wojewódzkiej nr 812 łączącej Chełm z Włodawą. Od północy sąsiaduje z gminą Hańsk, od wschodu z gminą Ruda-Huta i gminą Wołą Uhruską, od zachodu z gminą Wierzbica, a od południa z gminą Chełm. Składa się z 27 miejscowości, skupionych w 19 sołectwach. Zajmuje powierzchnię 190,22 ha

Rys. 1. Umiejscowienie województwa lubelskiego na mapie Polski

Rys. 2. Umiejscowienie powiatu chełmskiego w województwie lubelskim

Rys. 3. Umiejscowienie gminy Sawin w powiecie chełmskim

II. Władze lokalne

Organami gminy są:

- rada gminy
- wójt

Od 16 listopada 2014 roku Wójtem Gminy Sawin jest Dariusz Ćwir. W 2018 r. w wyborach samorządowych ponownie został wybrany na funkcję Wójta. W tych samych wyborach wybrano Radę Gminy Sawin na kadencję 2018-2023. W skład rady Gminy wchodzi:

Tabela 1. Skład Rady Gminy Sawin (kadencja 2018-2023)

Lp.	Imię i Nazwisko	Funkcja
1.	Iwona Wołoszkiewicz	Przewodnicząca Rady Gminy
2.	Zbigniew Kloc	Wiceprzewodniczący Rady Gminy
3.	Tadeusz Starzyniec	Wiceprzewodniczący Rady Gminy
4.	Wojciech Adamowicz	Radny Gminy
5.	Teresa Chlebio	Radna Gminy
6.	Małgorzata Fedorowicz	Radna Gminy
7.	Bogusława Głąb	Radna Gminy
8.	Piotr Hawryluk	Radny Gminy
9.	Andrzej Kędzierawski	Radny Gminy
10.	Zbigniew Krzanowski	Radny Gminy
11.	Maria Kubiak-Skórzewska	Radna Gminy
12.	Ryszard Skimina	Radny Gminy
13.	Łukasz Traczyński	Radny Gminy
14.	Halina Wołoszkiewicz	Radna Gminy
15.	Dorota Żuk	Radna Gminy

Wykonanie uchwał Rady Gminy

Jednym z głównych zadań Rady Gminy jest podejmowanie uchwał, które są niezbędne w pracy samorządu. Wszystkie podjęte uchwały przekazywane są do organów nadzoru tj. do Wojewody Lubelskiego i Regionalnej Izby Obrachunkowej. Uchwały stanowiące prawo miejscowe przekazywane są do Redakcji Dziennika Lubelskiego w Lublinie.

Rada Gminy Sawin w 2019 roku podjęła 76 uchwał.

Tabela 2. Uchwały podjęte przez Radę Gminy Sawin w 2019 roku (kadencja 2018-2023)

Lp.	Nr Uchwały	Data przyjęcia	W sprawie:
		Wykonanie uchwały	
1.	IV/21/19	25.01.2019	W sprawie Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobieganiu bezdomności zwierząt na terenie gminy Sawin na 2019 r
		Wykonanie uchwały: Uchwalono Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Sawin na 2019 rok zabezpieczono w budżecie gminy środki finansowe na realizację programu w 2019 roku w wysokości 25 000,00 zł. Program był realizowany na bieżąco – środki zostały wykorzystane do kwoty 19350,84 zł. Przekazano do schroniska 9 szt. psów.	
2.	IV/22/19	25.01.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości składającej się z działki gruntu Nr 136 o pow. 0,57 ha położonej w Czulczycach obręb Czulczyce Duże posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00080809/7 w Sądzie Rejonowym w Chełmie stanowiącej własność Gminy Sawin na podstawie decyzji komunalizacyjnej Wojewody Lubelskiego. Umowa sprzedaży AN 6853/2019 z 28.08.2019 r.	
3.	IV/23/19	25.01.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości składającej się z działki gruntu Nr 169 o pow. 5,28 ha położonej w Łowczy posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00075675/0 w Sądzie Rejonowym w Chełmie stanowiącej własność Gminy Sawin na podstawie decyzji komunalizacyjnej	

		Wojewody Lubelskiego. W grudniu 2019 r. zawarto umowę sprzedaży warunkowej. Sprzedaż AN 85/2020 z 03.01.2020 r.	
4.	IV/24/19	25.01.2019	W sprawie przyjęcia projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków
		Wykonanie uchwały: Przyjęto regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Uchwała została przez Radę Gminy uchylona – zmiana stanowiska Wojewody.	
5.	IV/25/19	25.01.2019	W sprawie przyjęcia gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok
		Wykonanie uchwały: Przyjęto gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2019 rok	
6.	IV/26/19	25.01.2019	W sprawie szczegółowych zasad odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior +” „Przystań” w Sawinie
		Wykonanie uchwały: Ustalono szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior +” „Przystań”: Opłata za pobyt w Dziennym Domu obejmuje tylko wyżywienie w formie jednego pełnego obiadu. Wysokość miesięczna opłaty za wyżywienie stanowi iloczyn dni w danym miesiącu i kwoty dziennej stawki żywieniowej w kwocie 2,20 zł	
7.	IV/27/19	25.01.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia z Gminą Ruda Huta w zakresie objęcia mieszkańców gminy Ruda Huta opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Sawinie
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zawarcie porozumienia pomiędzy Gminą Sawin a Gminą Ruda Huta w sprawie objęcia mieszkańców Gminy Rudy Huta opieką i usługami świadczonymi przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Sawinie.	
8.	IV/28/19	25.01.2019	W sprawie zmian Statutu Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Ze względu na utworzenie nowej jednostki organizacyjnej w Statucie Gminy Sawin przyjętym uchwałą NR XII/72/15 z dnia 30 grudnia 2015 r. wprowadzono następujące zmiany: 1. w §3 ust. 2 dodaje się pkt. 10 w brzmieniu:	

		„Dzienny Dom Seniora „Senior+” ”Przystań”.	
9.	IV/29/19	25.01.2019	Zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wysokości opłat za świadczenia oraz czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez gminę Sawin
		Wykonanie uchwały: W przedszkolu i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez gminę Sawin opłacie podlegają dodatkowe świadczenia i usługi opiekuńczo-wychowawcze w czasie przekraczającym 6 godzin dziennie w każdym z dwóch dni tygodnia, a w pozostałych 5 godzin dziennie. Opłatę pobiera się za każdą rozpoczętą godzinę faktycznego pobytu dziecka w przedszkolu lub oddziale przedszkolnym.	
10.	IV/30/19	25.01.2019	W sprawie uchwały budżetowej na rok 2019
		Wykonanie uchwały: Określa się łączną kwotę planowanych dochodów budżetu gminy w kwocie 24.042.281,98 zł., Określa się łączną kwotę planowanych wydatków budżetu gminy w kwocie 23.681.835,50 zł., Kwotę planowanej nadwyżki budżetu gminy określa się w wysokości 360.446,48 zł. Nadwyżkę przeznacza się na rozchody, w tym na spłaty kredytów i pożyczek i wykup papierów wartościowych.	
11.	IV/31/19	25.01.2019	W sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sawin na lata 2019-2021
		Wykonanie uchwały: Zaktualizowano Wieloletnią Prognozę Finansową Gminy Sawin na lata 2019-2021	
12.	IV/32/19	25.01.2019	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej
		Wykonanie uchwały: Zatwierdzono plan pracy komisji Rewizyjnej na 2019 rok i został on zrealizowany w 2019 roku.	
13.	V/33/19	28.02.2019	W sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Wólce Petryłowskiej w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświaty
		Wykonanie uchwały: Uchwała uchylona	

14.	V/34/19	28.02.2019	W sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Czulczycach w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświaty
		Wykonanie uchwały: Uchwała uchylona	
15.	V/35/19	28.02.2019	W sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Bukowie Wielkiej w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświaty
		Wykonanie uchwały: Uchwała uchylona	
16.	VI/36/19	29.03.2019	W sprawie ujednoczenia Statutu Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Ogłoszono w formie Obwieszczenia Rady Gminy Sawin tekst jednolity Statutu Gminy Sawin	
17.	VI/37/19	29.03.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości komunalnej
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na sprzedaż nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów wsi Sawin Nr 115/1 o powierzchni 0,48 ha na rzecz użytkowników wieczystych. Użytkownik odstąpił od zamiaru zakupu nieruchomości.	
18.	VI/38/19	29.03.2019	W sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli przedszkoli i oddziałów przedszkolnych pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę Sawin
		Wykonanie uchwały: Ustalono obowiązujące od 1 września 2019 r. podstawowe pensum dla nauczycieli przedszkoli i oddziałów przedszkolnych pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę Sawin na poziomie 25 godz. tygodniowo.	
19.	VI/39/19	29.03.2019	W sprawie ustalenia stawek opłat za zajecie pasa drogowego na drogach gminnych na terenie Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Określono stawki za zajecie 1 m ² pasa drogowego na cele niezwiązane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg. Nowe stawki za zajecie pasa drogowego i umieszczenie urządzeń w pasach dróg są stosowane przy wydawaniu decyzji.	
20.	VI/40/19	29.03.2019	Zmieniająca uchwałę w sprawie szczegółowych zasad

			ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu „Senior+” „Przystań” w Sawinie
		Wykonanie uchwały: Zmieniono brzmienie § 2 i § 4 uchwały Nr IV/26/19 Rady gminy Sawin z dnia 25 stycznia 2019 r. Kwota odpłatności pozostała na tym samym poziomie.	
21.	VI/41/19	29.03.2019	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono uchwalone zmiany do budżetu Gminy.	
22.	VI/42/19	29.03.2019	Uchylająca uchwałę w sprawie wystąpienia ze Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej
		Wykonanie uchwały: Uchylono w całości uchwałę w sprawie wystąpienia ze Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej. Powód – wystąpienie ze Związku pozbawiało Gminę prawa do podziału środków po jego likwidacji.	
23.	VI/43/19	29.03.2019	W sprawie likwidacji Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej
		Wykonanie uchwały: Gmina Sawin postanowiła o likwidacji Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej. Wynikało to z braku perspektyw jego dalszej skutecznej działalności.	
24.	VI/44/19	29.03.2019	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji
		Wykonanie uchwały: Zatwierdzono plan pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji na 2019 rok i został on zrealizowany w 2019 roku.	
25.	VI/45/19	29.03.2019	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Budżetowej
		Wykonanie uchwały: Zatwierdzono plan pracy Komisji Budżetowej na 2019 rok i został on zrealizowany w 2019 roku.	
26.	VI/46/19	29.03.2019	W sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Kultury, Oświaty, Sportu i Zdrowia
		Wykonanie uchwały: Zatwierdzono plan pracy Komisji Kultury, Oświaty, Sportu i Zdrowia na 2019 rok i został on zrealizowany w 2019 roku.	
27.	VII/47/19	07.06.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin

		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości składającej się z działki gruntu Nr 165 o pow. 0,2780 ha położonej w Bukowie Wielkiej obręb Bukowa Wielka cz. II. Umowa sprzedaży AN 8883/2019 z 22.10.2019 r.	
28.	VII/48/19	07.06.2019	W sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Sawin oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych
		Wykonanie uchwały: Określono plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Sawin oraz określono granice czterech obwodów tych szkół.	
29.	VII/49/19	07.06.2019	W sprawie powołania zespołu ds. zaopiniowania kandydatów na ławników
		Wykonanie uchwały: Powołano Zespół ds. zaopiniowania kandydatów na ławników	
30.	VII/50/19	07.06.2019	Zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego na drogach gminnych na terenie gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Zmieniono brzmienie § 2 i § 3 oraz skreślono § 6 i § 7, tj. usunięto pkt 5 w § 2 dotyczący dróg gruntowych oraz ust. 2 w § 2 i ust. 3 w § 3, które określały stawki zerowe za umieszczenie sieci wodociągowych. Usunięto również § 6 i § 7, w których powtórzono regulacje zawarte w przepisach ustawowych.	
31.	VII/51/19	07.06.2019	W sprawie przyjęcia projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków
		Wykonanie uchwały: Uchwała została uchylona z uwagi na zmianę interpretacji przepisów.	
32.	VII/52/19	07.06.2019	W sprawie wzoru wniosku o wypłatę zryczałtowanego dodatku energetycznego
		Wykonanie uchwały: Określono wzór wniosku o wypłatę dodatku energetycznego	
33.	VII/53/19	07.06.2019	W sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie finansowej Gminy Sawin na lata 2019-2022
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono uchwalone zmiany do budżetu i realizacji.	
34.	VII/54/19	07.06.2019	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok
		Wykonanie uchwały:	

		Wprowadzono zmiany do budżetu Gminy	
35.	VII/55/19	07.06.2019	W sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy lokalu o pow. 181,06 w budynku położonym w miejscowości Łowcza Kolonia 39 na prowadzenie działalności statutowej dla Spółdzielni Socjalnej „Vita Solis” w Sawinie. Zawarto umowę najmu w dniu 05.04.2019 r. w trybie bezprzetargowym.	
36.	VII/56/19	07.06.2019	W sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i ustalenia stawek tej opłaty
		Wykonanie uchwały: Ustalono stawki opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi: 9 zł miesięcznie od jednego mieszkańca – liczba osób zamieszkujących nieruchomość od 1 do 4 6 zł od piątego i szóstego mieszkańca 4 zł od siódmego i każdego kolejnego mieszkańca 25 zł miesięcznie od każdego mieszkańca, jeżeli odpady komunalne nie są zbierane w sposób selektywny. Wystawiono zawiadomienia dla mieszkańców w sprawie zmiany stawek opłaty od miesiąca września 2019 roku.	
37.	VII/57/19	07.06.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości: - działki Nr 320/2 o pow. 2,11 ha położonej w Podpakulu. Umowa sprzedaży AN 8012/2019 z 26.09.2019 r. - działki Nr 327 o pow. 0,86 ha położonej w Sajczycach. Umowa sprzedaży AN 6863/2019r. - działki Nr 70 o pow. 4,85 położonej w Serniawach. Umowa sprzedaży AN 6853/2019 z 28.08.2019 r.	
38.	VII/58/19	07.06.2019	W sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania Wójta Gminy Sawin z wykonania budżetu za 2018 rok
		Wykonanie uchwały: Po rozpatrzeniu przedłożonego przez Wójta Gminy sprawozdania z wykonania budżetu za 2018 rok sprawozdanie to zatwierdzono.	
39.	VII/59/19	07.06.2019	W sprawie udzielenia absolutorium Wójtowi Gminy z tytułu

			wykonania budżetu za 2018 rok
		Wykonanie uchwały: Udzielono absolutorium Wójtowi Gminy Sawin z tytułu wykonanie budżetu za 2018 rok	
40.	VIII/60/19	19.07.2019	W sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin – jednostka strukturalna „A”
		Wykonanie uchwały: Zmiana planu obecnie jest w trakcie i jest na etapie wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu. Zakończenie tego etapu to 30 czerwiec 2020 r. Planowane uchwalenie zmiany to lipiec 2020 r.	
41.	VIII/61/19	19.07.2019	W sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Zmiana planu obecnie jest w trakcie i jest na etapie wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu. Zakończenie tego etapu to 30 czerwiec 2020 r. Planowane uchwalenie zmiany to lipiec 2020 r.	
42.	VIII/62/19	19.07.2019	W sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu dla Firmy Orange lokale w Sawinie i w Łowczy
		Wykonanie uchwały: Przedłużono Aneksiem z dnia 31 lipca 2019 r. umowy najmu dla Orange w Sawinie i w Łowczy do 31 sierpnia 2022 r.	
43.	VIII/63/19	19.07.2019	W sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sawin na lata 2019 – 2022
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono uchwalone zmiany do budżetu i realizacji.	
44.	VIII/64/19	19.07.2019	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono zmiany do budżetu Gminy.	
45.	IX/65/19	19.09.2019	W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie niżej wymienionych nieruchomości stanowiących własność Gminy Sawin: 1. Działki gruntu Nr 139 o pow. 0,51 ha położonej w Malinówka obręb	

		<p>Malinówka posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00077780/3 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Sprzedaż AN 735/2020 z 03.02.2020 r.</p> <p>2. Działki gruntu Nr 127 o pow. 1,7407 ha położonej w Bukowie Wielkiej obręb Bukowa Wielka cz. I posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00075685/3 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Sprzedaż AN 1517/2020 z 27.02.2020 r.</p> <p>3. Działki gruntu Nr 80 o pow. 0,20 ha położonej w Serniawach obręb Serniawy posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU 1C/00037146/5 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Ogłoszono przetarg – brak nabywców.</p>	
46.	IX/66/19	19.09.2019	<p>W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie niżej wymienionych nieruchomości stanowiących własność Gminy Sawin:</p> <p>1. Działki gruntu Nr 77 o pow. 0,19 ha położonej w Czulczycach obręb Czulczyce Duże posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr U1C/00074821/2 w Sądzie Rejonowym w Chełmie.</p> <p>2. Działki gruntu Nr 78 o pow. 0,19 ha położonej w Czulczycach obręb Czulczyce Duże posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr U1C/00044503/8 w Sądzie Rejonowym w Chełmie.</p> <p>Działki 77 i 78 sprzedane AN 10087/2019 z dnia 04.12.2019 r.</p>
47.	IX/67/19	19.09.2019	<p>W sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Przystąpiono do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin, dla obszarów położonych w miejscowości Czulczyce i Sawin, obejmujących przeznaczenie terenów pod:</p> <p>1) obszar nr 1 – Czulczyce, działka nr 672 – przeznaczenie pod zabudowę zagrodową z możliwością usług nieuciążliwych i rekreacji indywidualnej,</p> <p>2) obszar nr 2 – Sawin, działki nr 2507/5 i 2507/17 – przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, Zmiana planu obecnie jest w trakcie i jest na etapie wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu. Zakończenie tego etapu to 30 czerwiec 2020 r. Planowane uchwalenie zmiany to lipiec 2020 r.</p>
48.	IX/68/19	19.09.2019	<p>W sprawie zasięgnięcia od Komendanta Wojewódzkiego Policji informacji o kandydatach na ławników</p>

		Wykonanie uchwały: Zasięgnięto od Komendanta Wojewódzkiego Policji w Lublinie informacji o kandydatach na ławników zgłoszonych w wyborach na kadencję od 2020 r. do 2023 r.	
49.	IX/69/19	19.09.2019	W sprawie przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków
		Wykonanie uchwały: Uchwalono regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków. Straciła moc Uchwała NR VII/28/07 RADY GMINY SAWIN z dnia 12 kwietnia 2007 r. w sprawie regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.	
50.	IX/70/19	19.09.2019	Zmieniająca uchwałę w sprawie określenia regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez Gminę Sawin oraz przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego
		Wykonanie uchwały: Ustalono kwotę dodatku funkcyjnego dla wychowawcy klasy lub oddziału przedszkolnego na 300 zł i uchylono przyznawanie dodatku mieszkaniowego.	
51.	IX/71/19	19.09.2019	W sprawie zakończenia działalności Gimnazjum w Sawinie w Zespole Szkół w Sawinie
		Wykonanie uchwały: Stwierdzono zakończenie działalności Gimnazjum w Sawinie w Zespole Szkół w Sawinie, ul. Brzeska 14, 22-107 Sawin z dniem 31 sierpnia 2019r.	
52.	IX/72/19	19.09.2019	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono zmiany do budżetu Gminy.	
53.	X/73/19	30.10.2019	W sprawie nadania nazwy ulicy w miejscowości Sawin
		Nadano nazwę drodze gminnej oznaczonej w ewidencji gruntów, jako działka Nr 37 położonej w miejscowości Sawin – ul. Jana Henryka Dąbrowskiego.	
54.	X/74/19	30.10.2019	W sprawie wyrażenia zgody wydzierżawienia nieruchomości bez obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy dzierżawy na czas określony do końca 2023 r. zbiorników wodnych NIWA I i NIWA II o pow. ogólnej 52,8093 ha lustra wody zlokalizowanych w Sawinie przy ul. Lubelskiej na części działek komunalnych o nr	

		<p>ewidencyjnych 27/4 i 112/4 z przeznaczeniem do celów rybacko-wędkarskich dla Stowarzyszenia Polski Związek Wędkarski Okręg w Chełmie. Umowa z dnia 02.01.2020. zawarta do 31.12.2024 r.</p>	
55.	X/75/19	30.10.2019	<p>W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie działek:”</p> <p>1. Działki gruntu Nr 19 o pow. 1,15 ha, Nr 22/1 o pow. 1,4706 ha i Nr 23 o pow. 1,62 ha wszystkie położone w Petryłowie obręb Petryłów JR G67 posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00041466/5 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Ogłoszono przetarg – brak chętnych na nabywców.</p> <p>2. Działki gruntu Nr 125 o pow. 0,23 ha położonej w Wólce Petryłowskiej obręb Wólka Petryłowska posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00037955/9 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Podpisano warunkowa umowę sprzedaży w kwietniu 2020 – oczekujemy na zgodę ALP.</p> <p>3. Działki gruntu Nr 71 o pow. 0,20 ha położonej w Petryłowie obręb Petryłów posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00037950/4 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Właściciel budynków nie przystąpił do wykupu działki.</p> <p>4. Działki gruntu Nr 324 o pow. 0,20 ha położonej w Łukówku obręb Łukówek posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00043102/0 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Nie ogłoszono przetargu, ponieważ na działce znajduje się część budynków prywatnych. Grunt wydzierżawiono osobie korzystającej z budynku. Brak możliwości sprzedaży - nieustaleni spadkobiercy do budynku.</p> <p>5. Działki gruntu Nr 27/3 o pow. 0,58 ha położonej w Czulczycach Małych obręb Czulczyce Małe posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00044451/8 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Ogłoszono przetarg – nikt nie przystąpił do licytacji.</p>
56.	X/76/19	30.10.2019	<p>W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości:</p> <p>1. Działki gruntu Nr 145 o pow. 1,4928 ha położonej w Bukowie Wielkiej cz. II obręb Bukowa Wielka cz. II posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00044504/5 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Ogłoszono przetarg nikt</p>

		<p>nie przystąpił do licytacji.</p> <p>2. Działka gruntu Nr 430 o pow. 0,30 ha położonej w Krobonoszy obręb Krobonosz posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00040833/2 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Sprzedaż AN 2131/2020 z 8.04.2020 r.</p> <p>3. Działki gruntu Nr 95 o pow. 0,22 ha położonej w Serniawach obręb Serniawy posiadającej urzędzoną Księgę Wieczystą Nr LU1C/00038416/6 w Sądzie Rejonowym w Chełmie. Ogłoszono przetarg – brak nabywców.</p>	
57.	X/77/19	30.10.2019	<p>W sprawie wyrażenia zgody na zbycie nieruchomości Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na zbycie nieruchomości: działki Nr 844/2 o pow. 0.3000 ha położonej w Sawinie obręb Sawin stanowiącej własność Gminy Sawin, dla której w Sądzie Rejonowym w Chełmie prowadzona jest Księga Wieczysta Nr LU1C/00069401/4. Działka miała być przedmiotem zamiany za część drogi w Łukówku. Właściciel poinformowany został o wysokości dopłaty różnicy ceny do działki zamiennej, ale dotychczas nie zajął stanowiska w sprawie.</p>
58.	X/78/19	30.10.2019	<p>W sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Przystąpiono do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania gminy Sawin dla obszaru położonego w miejscowości Czulczyce obejmującego przeznaczenie terenów pod: 1) obszar nr 1 – Czulczyce, działki nr 148/1 i 149/1 - przeznaczenie pod usługi i zabudowę mieszkaniową jednorodziną, działki nr 146/3, 146/4, 148/2 i 149/2 – przeznaczenie pod instalacje fotowoltaiczne, granice obszaru przedstawia załącznik graficzny nr 1, 2) obszar nr 2 – Sawin, działka nr 843/4 - przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, granice obszaru przedstawia załącznik graficzny nr 2.</p>
59.	X/79/19	30.10.2019	<p>Zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: W poszczególnych progach dochodowych zwiększono procent przyznawanych</p>

		<p>świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów. I tak: dla dochodu do 150 zł / członka rodziny zwiększono ze 100% do 160% dla dochodu od 150,01zł do 300 zł z 90% do 150% dla dochodu pow. 300 zł z 80% do 140%</p>	
60.	X/80/19	30.10.2019	<p>W sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sawin na lata 2019 – 2022</p> <p>Wykonanie uchwały: Wprowadzono do realizacji uchwalone zmiany</p>
61.	X/81/19	30.10.2019	<p>W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok</p> <p>Wykonanie uchwały: Wprowadzono do budżetu Gminy uchwalone zmiany</p>
62.	X/82/19	30.10.2019	<p>W sprawie wyboru ławników na kadencję 2020-2023</p> <p>Wykonanie uchwały: Wybrano ławników na kadencję 2020-2023</p>
63.	XI/83/19	22.11.2019	<p>W sprawie uchwalenia rocznego programu współpracy Gminy Sawin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 rok</p> <p>Wykonanie uchwały: Przyjęto roczny program współpracy Gminy Sawin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie na 2020 rok.</p>
64.	XI/84/19	22.11.2019	<p>W sprawie ustalenia stawek opłat za zajecie pasa drogowego na drogach gminnych na terenie gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Przyjęto nowe stawki za zajecie pasa drogowego na drogach gminnych na terenie gminy Sawin. Z dniem 25 października 2019 r weszły w życie zmiany niektórych postanowień ustawy o drogach publicznych, które objęły m. in. obniżenie maksymalnych stawek za zajęcie pasa drogowego w odniesieniu do obiektów i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej w związku z czym konieczne było podjęcie nowej uchwały obniżającej opłaty za umieszczenie tych urządzeń w pasach dróg gminnych.</p>
65.	XI/85/19	22.11.2019	<p>W sprawie wprowadzenia zwolnień od podatku od nieruchomości na terenie gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały:</p>

		<p>Zwalnia się od podatku od nieruchomości:</p> <p>1) budynki, budowle lub ich części oraz grunty zajęte wyłącznie na potrzeby ochrony przeciwpożarowej;</p> <p>2) budynki, budowle lub ich części oraz grunty zajęte wyłącznie na potrzeby bezpieczeństwa publicznego;</p> <p>3) budynki, budowle lub ich części oraz grunty zajęte na prowadzenie działalności kulturalnej, kultury fizycznej i sportu z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej;</p> <p>4) budynki, budowle lub ich części oraz grunty zajęte na prowadzenie działalności statutowej w zakresie pomocy społecznej, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.</p>	
66.	XI/86/19	22.11.2019	<p>W sprawie określenia wysokości stawek podatku od nieruchomości obowiązujących na terenie gminy Sawin</p> <p>Wykonanie uchwały: Zwiększono wysokości stawek podatku od nieruchomości z wyjątkiem budynków mieszkalnych lub ich części:</p> <p>c) zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie obrotu kwalifikowanym materiałem siewnym</p> <p>d) związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, zajętych przez podmioty udzielające tych świadczeń</p>
67.	XII/87/19	12.12.2019	<p>W sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Sawin w roku szkolnym 2019/2020</p> <p>Wykonanie uchwały: Na rok szkolny 2019/2020 określono następujące ceny jednostek paliwa:</p> <p>a) benzyna- 4,98 zł/l</p> <p>b) olej napędowy - 5,00 zł/l</p> <p>c) LPG -2,21 zł/l</p>
68.	XII/88/19	12.12.2019	<p>W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok</p> <p>Wykonanie uchwały: Wprowadzono do budżetu Gminy uchwalone zmiany</p>
69.	XIII/89/19	30.12.2019	<p>W sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu</p> <p>Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia kolejnej umowy najmu lokalu użytkowego w budynku przy ul. Rynek 17 na działce Nr 501/2 o pow. 52,70 m² na prowadzenie działalności statutowej dla</p>

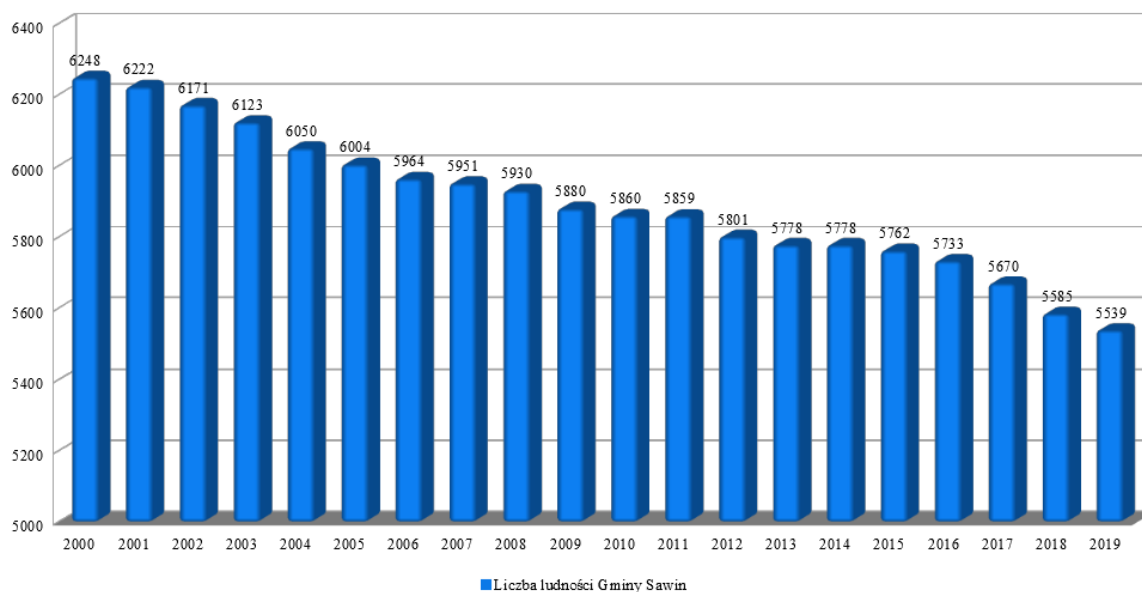
		Poczta Polska Spółka Akcyjna: Umowa zawarta 1 kwietnia 2020 r. na okres do 31.01.2025 r.	
70.	XIII/90/19	30.12.2019	W sprawie wyrażenia zgody na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia umowy najmu lokalu o pow. ogólnej 18,93 m ² na parterze w budynku siedziby Urzędu Gminy położonym w miejscowości Sawin ul. Chutecka 12 dz. Nr154/2 składający się z jednego pomieszczenia i korytarza na potrzeby działania Posterunku Policji w Sawinie. Umowa z 20.02.2020 do 31.12.2023 r.	
71.	XIII/91/19	30.12.2019	W sprawie wyrażenia zgody na nabycie nieruchomości na rzecz Gminy Sawin
		Wykonanie uchwały: Wyrażono zgodę na nabycie w drodze darowizny na mienie gminy działki Nr 114/103 o pow. 3,7944 ha położonej w Sawinie, obręb Sawin stanowiącej własność Wspólnoty Gruntowej wsi Sawin, JR G684 . Droga lokalna i dojazdowa przy ul. Wspólnej i Lubelskiej na długości 1200 m. droga wyremontowana (podbudowa pod powierzchnię asfaltową). Umowa darowizny AN z 30.04.2020 r.	
72.	XIII/92/19	30.12.2019	W sprawie zmian w budżecie gminy na 2019 rok
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono do budżetu Gminy uchwalone zmiany	
73.	XIII/93/19	30.12.2019	W sprawie uchwały budżetowej na rok 2020
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono uchwalony budżet do systemów finansowych	
74.	XIII/94/19	30.12.2019	W sprawie wieloletniej prognozy Finansowej
		Wykonanie uchwały: Uchwała jest podstawą realizowania budżetu na rok bieżący	
75.	XIII/95/19	30.12.2019	W sprawie wykonania środków niewygasających
		Wykonanie uchwały: Uchwała została anulowana przez RIO i nie weszła w życie	
76.	XIII/96/19	30.12.2019	W sprawie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Sawin na lata 2019 - 2022
		Wykonanie uchwały: Wprowadzono do realizacji przyjęte zmiany.	

III. Demografia

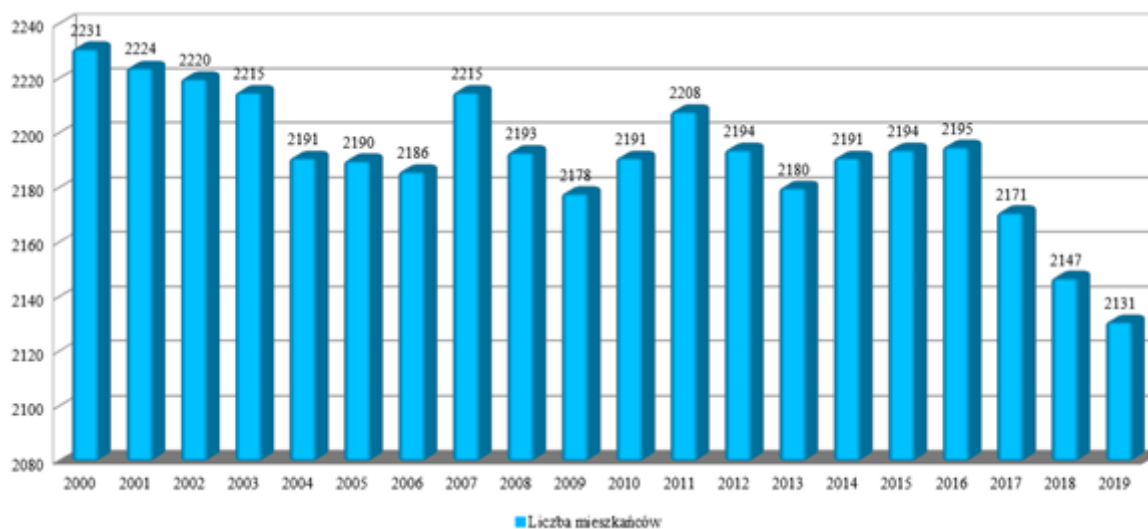
Liczba stałych mieszkańców Gminy Sawin wg. Stanu na dzień 30.04.2019 r. na podstawie prowadzonego przez gminę Rejestru mieszkańców wynosi 5539. W okresie od 2000 roku odnotowano stały spadek liczby ludności gminy. Zaobserwowano utrzymujący się ujemny przyrost naturalny, fakt ten przedstawiają niżej podane wykresy.

Ludność Gminy Sawin w latach 2000-2019

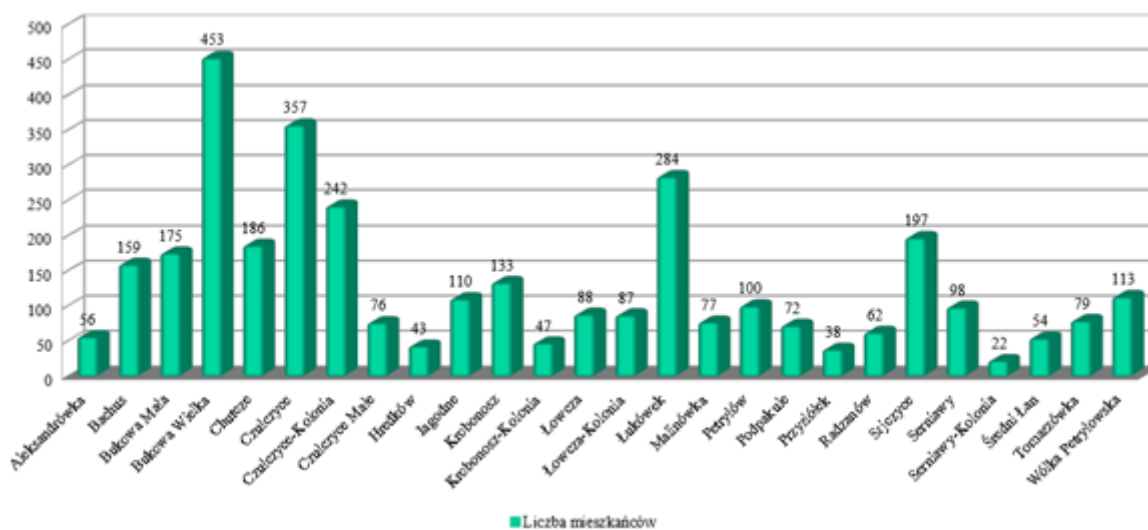
Wykres 1. Liczba ludności Gminy Sawin w latach 2000-2019

Wykres 2. Liczba mieszkańców miejscowości Sawin w latach 2000-2019

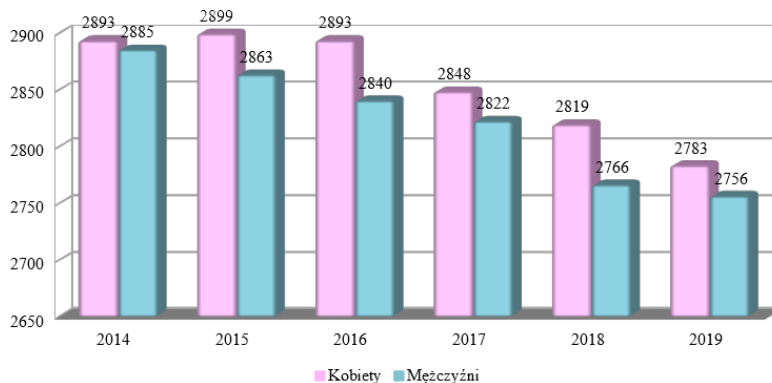

Wykres 3. Ludność pozostałych miejscowości w Gminie Sawin w 2019 r.

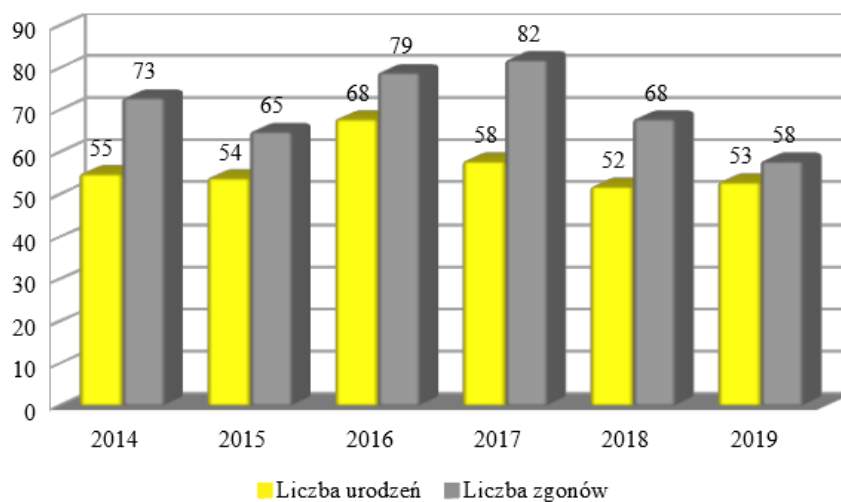

Dynamika zmian wybranych danych demograficznych w okresie kadencji 2014-2019

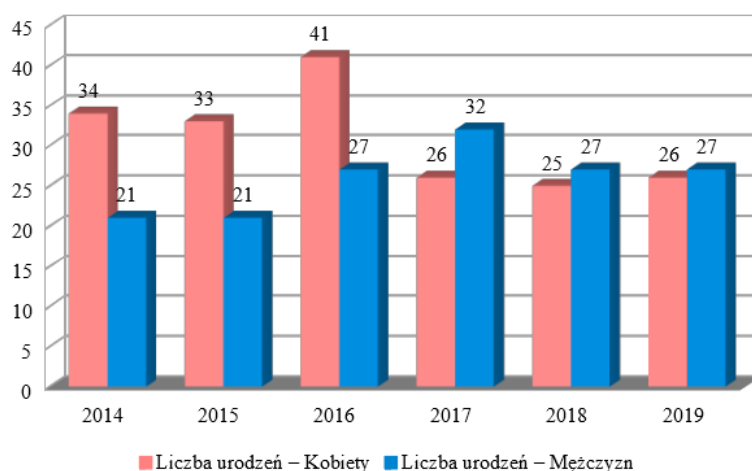
Wykres 4. Ludność Gminy Sawin według płci w latach 2014-2019

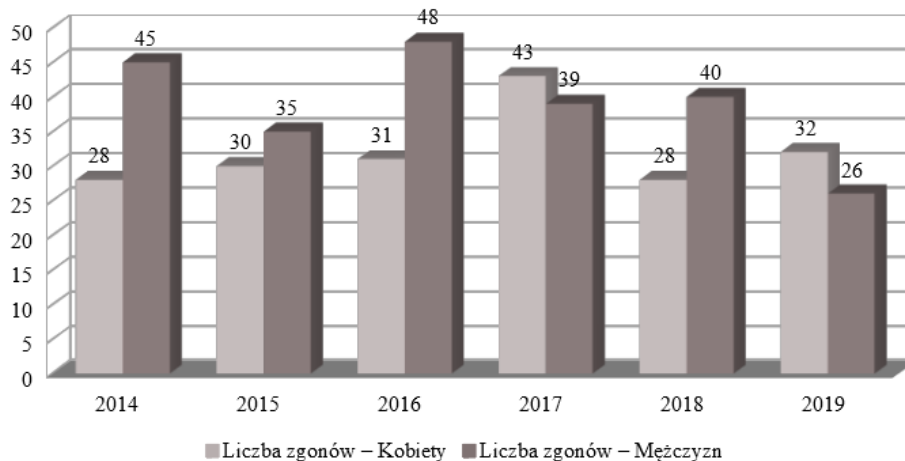
Wykres 5. Przyrost naturalny ludności Gminy Sawin w latach 2014-2019

Wykres 6. Urodzenia żywe według płci w latach 2014-2019

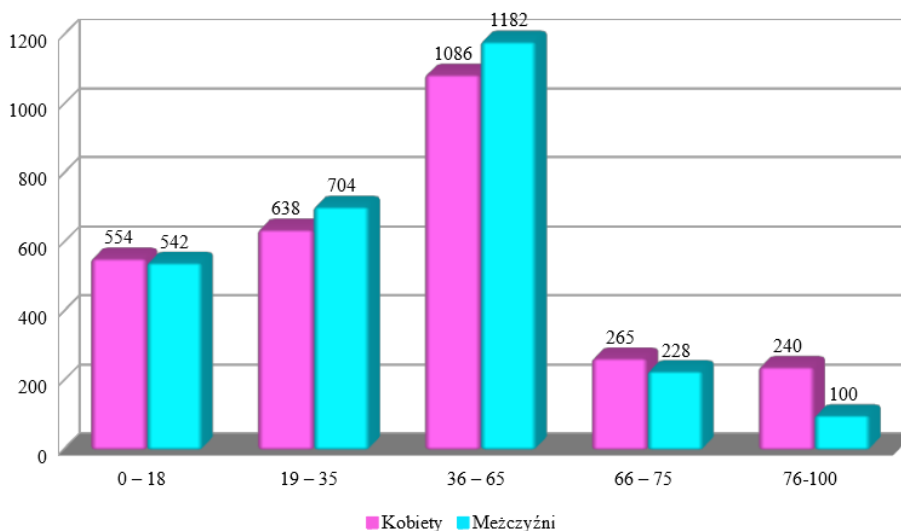

Wykres 7. Zgony według płci w latach 2014-2019

Ludność Gminy Sawin według płci i wieku

Wykres 8. Ludność Gminy Sawin według płci i wieku na dzień 31 grudnia 2019 roku

IV. Oświata i wychowanie

Stan organizacji i baza lokalowa

W roku 2019 gmina Sawin była organem prowadzącym dla Przedszkola Samorządowego, 4 szkół podstawowych i gimnazjum (do 31.08.2020 r.). Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020 obrazuje Tabela 3.

Tabela 3. Stan organizacji szkół podstawowych w roku szkolnym 2019/2020

	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów*	w tym:								
				0	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
1.	Szkoła Podstawowa w Sawinie i oddział „0”	15	251	16	23	22	27	23	36	39	29	36
2.	Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej i oddział „0”	9	48	11	7	4	5	1	4	6	3	7
3.	Szkoła Podstawowa w Czulczycach i oddział „0”	8	55	10	6	3	0	8	9	9	4	6
4.	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej i oddział „0”	9	62	17	3	6	5	8	3	8	7	5
	Razem	41	416	54	39	35	37	40	52	62	43	54

* wychowanków

Źródło danych: System Informacji Oświatowej, stan na 30.09.2019r.

Stan organizacji przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2019/2020 obrazuje Tabela 4.

Tabela 4. Stan organizacji przedszkoli publicznych

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów*
1.	Przedszkole Samorządowe w Sawinie	5	101

Ogółem:	5	101
----------------	---	-----

* - wychowanków

Źródło danych: System Informacji Oświatowej, stan na 30.09.2019r.

W roku szkolnym 2019/2020 w stosunku do roku szkolnego 2018/2019 sieć przedszkoli i szkół podstawowych nie uległa zmianie i zabezpieczała w pełni aktualne potrzeby mieszkańców gminy. W 2019 r. w związku z wprowadzoną reformą systemu oświaty zakończyło swoją działalność Gimnazjum w Zespole Szkół w Sawinie. W szkołach prowadzonych przez Gminę naukę pobierało 1 dziecko, dla którego prowadzono zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze, 4 uczniów z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego oraz w przedszkolu 3 dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Baza do działalności oświatowej.

Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę funkcjonowały w 5 budynkach komunalnych. Stan bazy lokalowej w stosunku do ubiegłego roku szkolnego nie uległ zmianie. Szkoły są wyposażone w pracownie komputerowe. Wszystkie sekretariaty szkół posiadają komputery wraz z niezbędnym oprogramowaniem i oprzyrządowaniem. Wszystkie szkoły uzyskały możliwość korzystania z internetu oraz na bieżąco wyposażane były w nowoczesne pomoce dydaktyczne.

Kadra i system doskonalenia zawodowego.

W roku szkolnym 2019/2020 w przedszkolu, szkołach podstawowych i gimnazjum prowadzonych przez Gminę pracowało 104 nauczycieli oraz 32 pracowników administracji i obsługi. Stan zatrudnienia w poszczególnych placówkach obrazuje Tabela 5.

Tabela 5. Zatrudnienie w szkołach w roku szkolnym 2019/2020 (stan na dzień 30 września 2019r.)

Wyszczególnienie	Zatrudnienie		w tym:			
			nauczyciele		Pozostali	
	etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1. Zespół Szkół w Sawinie	64,23	65	42,73	43	21,5	22
2. Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej	14,17	18	11,67	15	2,5	3

3.	Szkoła Podstawowa w Czulczycach	14,97	21	12,97	18	2	3
4.	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej	15,62	19	11,62	15	4	4 (w tym 2 osoby zatrudnione na okres grzewczy)
Razem		109,17	123	79,17	91	30	32

W stosunku do roku szkolnego 2018/2019 nastąpiły zmiany w stanie zatrudnienia nauczycieli. W Szkole Podstawowej w Bukowie Wielkiej liczba etatów zmniejszyła się o 2,33 etatu. W Szkole Podstawowej w Wólce Petryłowskiej liczba etatów zmniejszyła się o 0,61 etatu. W Szkole Podstawowej w Czulczycach liczba etatów zmniejszyła się o 2,64 etatu. W Zespole Szkół w Sawinie liczba etatów zmniejszyła się o 2,83 etatu. Zmiany w liczbie etatów wynikają ze zmniejszenia liczby godzin dla specjalistów, zmniejszenia liczby godzin świetlicy i biblioteki oraz zakończenia działalności gimnazjum.

Dla zabezpieczenia odpowiedniego poziomu nauczania w roku 2019 zgodnie z wymogami prawa i potrzebami poczyniono nakłady w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe nauczycieli wydatkowana została kwota 22 801,00 zł. Nakłady na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe przedstawia Tabela 6.

Tabela 6. Nakłady na doskonalenie zawodowe nauczycieli w 2019 roku

Wyszczególnienie		Rok 2019
1.	Zespół Szkół w Sawinie	13 831,00
2.	Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej	4 045,00
3.	Szkoła Podstawowa w Czulczycach	1 625,00
4.	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej	3 300,00
Razem nakłady		22 801,00

W ramach środków na doskonalenie zawodowe dofinansowano: szkolenie BHP i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, szkolenie Rady Pedagogicznej nt. „Planowanie i realizacja procesów edukacyjnych z uwzględnieniem kształtowania kompetencji kluczowych”, studia magisterskie w zakresie edukacji i rehabilitacji osób z autyzmem i trudnościami w uczeniu się w Wólce Petryłowskiej, szkolenia Rady Pedagogicznej, studia podyplomowe z nauczania informatyki, geografii i przyrody, techniki, wychowania do życia w rodzinie, edukacji dla bezpieczeństwa, wiedzy o społeczeństwie, fizyki, informatyki z programowaniem, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej kursu dla trenerów, szkolenia z terapii ręki, wykorzystania nowoczesnych technologii w edukacji oraz pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i trudnościami w nauce w Zespole Szkół w Sawinie, szkolenia indywidualne pracowników w zakresie BHP i RODO, szkolenie Rady Pedagogicznej nt. „Planowanie i realizacja procesów edukacyjnych z uwzględnieniem kształtowania kompetencji kluczowych” oraz „Trening kreatywności. Style uczenia się, techniki i sposoby pracy z uczniami o różnych stylach uczenia się” w Bukowie Wielkiej, dofinansowanie studiów podyplomowych doradztwa zawodowego. Ponadto wszyscy dyrektorzy szkół uczestniczyli w szkoleniu nt. „Arkusze organizacyjne szkół i przedszkoli na rok szkolny 2019/2020”. Tabela 7 obrazuje strukturę w zakresie poziomu wykształcenia nauczycieli.

Tabela 7. Poziom wykształcenia nauczycieli w roku szkolnym 2019/2020 (w osobach)
wg stanu na dzień 30 września 2019 r.

Wyszczególnienie	Bez PP	WMPP*
Zespół Szkół w Sawinie	0	43
Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej	1	14
Szkoła Podstawowa w Czulczycach	0	18
Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej	1	14
Razem	2	89

* - wyższe magisterskie z przygotowaniem pedagogicznym

Stan w zakresie posiadanych stopni awansu zawodowego nauczycieli obrazuje Tabela 8.

Tabela 8. Stopnie awansu zawodowego nauczycieli w 2019. Stan po uwzględnieniu wyników postępowań kwalifikacyjnych w lipcu-sierpniu 2019r.

Wyszczególnienie	Stopień awansu zawodowego (w osobach)				
	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Razem
Zespół Szkół w Sawinie	0	2	13	28	43

Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej	0	3	5	7	15
Szkoła Podstawowa w Czuczycach	0	6	2	10	18
Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej	0	4	7	4	15
Ogółem	0	15	27	49	91

Stopniem zawodowym nauczyciela dyplomowanego w sierpniu 2019 r. legitymowało się 52 nauczycieli tj. 54 % spośród ogółu zatrudnionych.

Poziom nauczania

Miernikiem poziomu nauczania w gimnazjum jest egzamin gimnazjalny, a także ocena edukacyjnej wartości dodanej, czyli wykorzystania wyników egzaminu gimnazjalnego do oceny efektów nauczania każdego ucznia przy uwzględnieniu jego uwarunkowań indywidualnych, takich jak zdolności i uprzednie osiągnięcia szkolne, uwarunkowań społecznych wynikających z kapitału kulturowego i społecznego czy wpływu grupy rówieśniczej, a także uwarunkowań szkolnych takich jak kwalifikacje i zaangażowanie nauczycieli, metody nauczania czy warunki nauczania.

W bieżącym roku do egzaminu przystąpiło 47 uczniów Zespołu Szkół w Sawinie. Egzamin gimnazjalny składał się z trzech części. W części humanistycznej uczniowie rozwiązywali odrębne zestawy zadań z języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie, a w części matematyczno-przyrodniczej, odrębne zestawy zadań z matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych: biologii, chemii, fizyki i geografii. W trzeciej części egzaminu uczniowie rozwiązywali zadania z języka nowożytnego. Gimnazjaliści z Zespołu Szkół w Sawinie pisali egzamin z języka angielskiego (44 uczniów) i niemieckiego (3 uczniów).

Tabela 9. Wyniki uczniów z egzaminu gimnazjalnego w latach 2014-2019 (w procentach)

	Gimnazjum w Sawinie					Powiat					Województwo lubelskie				
	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019	2015	2016	2017	2018	2019
J.polski	65,90	75,00	82,00	73,00	66,00	66,00	68,00	69,00	66,00	61,00	62,50	70,00	71,00	69,00	63,00
Historia\ WOS	64,00	56,00	63,00	59,00	60,00	61,40	54,00	57,00	56,00	56,00	64,20	56,00	59,00	59,00	59,00
Matematyka	48,20	52,00	52,00	54,00	44,00	43,30	43,00	42,00	47,00	38,00	48,70	49,00	47,00	52,00	42,00
Przedmioty przyrodnicze	49,50	52,00	56,00	58,00	50,00	46,60	48,00	50,00	52,00	46,00	50,40	52,00	53,00	56,00	49,00

J.angielski podst.	57,20	60,00	61,00	60,00	60,00	57,70	58,00	58,00	58,00	59,00	65,20	63,00	66,00	66,00	66,00
J.angielski rozs.	38,70	41,00	41,00	47,00	40,00	37,00	32,00	38,00	40,00	39,00	45,50	43,00	43,00	49,00	50,00
J.niemiecki podst.	50,20	44,00	51,00	60,00	58,00	56,50	57,00	51,00	48,00	51,00	57,70	55,00	52,00	50,00	49,00
J.niemiecki rozs.	-	-	-	-	-	37,80	37,80	29,00	-	45,00	51,80	51,80	52,00	-	59,00

Źródło danych: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

Miernikiem poziomu nauczania w szkole podstawowej jest egzamin ósmoklasisty, który został przeprowadzony od 15 do 17 kwietnia 2019 r. Egzamin przeprowadzono w formie pisemnej. Uczniowie przystępowali do trzech przedmiotów obowiązkowych, tj. języka polskiego, matematyki, języka obcego nowożytnego. Do egzaminu przystąpiło 50 uczniów w tym jeden uczeń rozwiązywał zadania w arkuszu dostosowanym.

Tabela 10. Wyniki uczniów z egzaminu ósmoklasisty w 2019r. (w procentach)

	Gmina	Powiat	Województwo
J. polski	75	61	64
Matematyka	43	38	44
J. angielski	53	46	56
J. niemiecki	52	48	49

Źródło danych: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty wg. szkół w 2019r (w procentach)

	Szkoła Podstawowa w Sawinie	Szkoła Podstawowa w Czulczycach	Szkoła Podstawowa w Bukowie Wielkiej	Szkoła Podstawowa w Wólce Petryłowskiej
J. polski	78	68	72	76
Matematyka	47	41	40	41
J. angielski	59	45	44	55
J. niemiecki	-	52	-	-

Źródło danych: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

Stan realizacji zadań oświatowych gminy na rzecz uczniów i szkół

W 2019 roku realizowano szereg zadań wynikających z ustawowych obowiązków gminy na rzecz uczniów i szkół. Najważniejszym zrealizowanym zadaniem Gminy było zabezpieczenie na

odpowiednim poziomie szkołom prowadzonym przez Gminę środków finansowych na prowadzenie działalności, w tym na wynagrodzenia pracowników i eksploatację budynków komunalnych.

Na podstawie art. 32 ustawy Prawo oświatowe dowożono lub refundowano rodzicom wydatki związane z dowożeniem do szkół uczniów niepełnosprawnych i zamieszkałych w znacznym oddaleniu od szkół. Tabela 12. przedstawia stan realizacji tego obowiązku.

Tabela 12. Dowożenie uczniów do szkół

Wyszczególnienie	Rok 2019
uczniowie:	
Niepełnosprawni	9
Zamieszkujący w znacznym oddaleniu od szkoły	154
Razem-dowożeni	163
Nakłady (w zł)	323 814,55

Stypendia socjalne, motywacyjne

Zgodnie z dyspozycją art.90b i art.90m ustawy o systemie oświaty wspomagano uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych. Z tej formy wsparcia korzystali uczniowie szkół podstawowych, gimnazjów, ale także szkół ponadgimnazjalnych, którzy zamieszkują na terenie gminy. Kryterium dochodowe uprawniające do uzyskania pomocy określone było w kwocie 528 zł na członka rodziny. Stypendia szkolne przyznawane były w zależności od dochodu rodziny i zgodnie z regulaminem w kwocie od 111,60 zł do 142,60 zł za okres 01.01.2019-30.06.2019, oraz 173,60 zł - 204,60 zł od 01.09.2019 do 31.12.2019. Zasiłki szkolne były wypłacane jednorazowo w kwocie od 450,00 zł do 620,00 zł. Na powyższe zadanie wykorzystano dotację z budżetu Wojewody w kwocie 159 173,94 zł, oraz środki własne 17 686,44 zł.

Na stypendia motywacyjne w 2019 r. Gmina przeznaczyła 6 750,00 zł. Stypendium w kwocie 150,00 zł przyznano 45 uczniom w tym 7 uczniom gimnazjum.

W związku z Uchwałą Nr XIV/118/12 Rady Gminy Sawin z dnia 30 marca 2012 roku w sprawie regulaminu udzielania stypendiów dla uzdolnionych uczniów szkół podstawowych i gimnazjum w 2019 r. wpłynęło 7 wniosków o przyznanie stypendium dla uzdolnionych uczniów. Na stypendia Gmina przeznaczyła kwotę 2 450,00zł, w przedziale od 150,00 zł do 675,00 zł. Stypendium przyznano 7 uczniom.

Działalność legislacyjna Gminy

W roku 2019 prowadzono działalność normotwórczą w trybie i formach przewidzianych w ustawie.

Przyjęto uchwały:

- Uchwała NR IV/29/19 Rady Gminy Sawin z dnia 25 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia wysokości opłat za świadczenia oraz czasu bezpłatnego nauczania, wychowania i opieki w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych prowadzonych przez gminę Sawin
- Uchwała Nr V/33/19 Rady Gminy Sawin z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Wólce Petryłowskiej w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświatowemu
- Uchwała Nr V/34/19 Rady Gminy Sawin z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Czuczyczach w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświatowemu
- Uchwała Nr V/35/19 Rady Gminy Sawin z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie przekazania do prowadzenia Szkoły Podstawowej w Bukowie Wielkiej w drodze umowy Stowarzyszeniu Oświatowemu
- Uchwała Nr VI/38/19 Rady Gminy Sawin z dnia 29 marca 2019 r. w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć nauczycieli przedszkoli i oddziałów przedszkolnych pracujących z grupami obejmującymi dzieci 6-letnie i dzieci młodsze zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę Sawin
- Uchwała Nr VII/48/19 Rady Gminy Sawin z dnia 7 czerwca 2019 r. w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Sawin oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych
- Uchwała Nr IX/70/19 Rady Gminy Sawin z dnia 19 września 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia regulaminu wynagradzania nauczycieli zatrudnionych w szkołach prowadzonych przez gminę Sawin oraz przyznawania i wypłacania nauczycielskiego dodatku mieszkaniowego
- Uchwała Nr IX/71/19 Rady Gminy Sawin z dnia 19 września 2019 r. w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum w Sawinie w Zespole Szkół w Sawinie
- Uchwała Nr X/79/19 Rady Gminy Sawin z dnia 30 października 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Sawin

- Uchwała Nr XII/87/19 Rady Gminy Sawin z dnia 12 grudnia 2019 r. w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w gminie Sawin w roku szkolnym 2019/2020

Wydano Zarządzenia Wójta Gminy:

- Zarządzenie Nr 7/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 21 stycznia 2019 r. w sprawie ustalenia harmonogramu czynności w postępowaniu rekrutacyjnym oraz postępowaniu uzupełniającym do przedszkola, oddziałów przedszkolnych w publicznych szkołach podstawowych oraz klas pierwszych szkół podstawowych prowadzonych przez Gminę Sawin na rok szkolny 2019 / 2020
- Zarządzenie Nr 27/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 8 kwietnia 2019 r. w sprawie ustalenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli, maksymalnej kwoty dofinansowania opłat za kształcenie nauczycieli pobieranych przez uczelnie oraz specjalności i formy kształcenia objęte dofinansowaniem w roku 2019
- Zarządzenie Nr 29/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 15 kwietnia 2019 r. w sprawie powołania komisji do przeprowadzenia eliminacji gminnych konkursu z zakresu wiedzy prewencyjnej pt. „Jestem Bezpieczny”
- Zarządzenie Nr 33/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 9 maja 2019 r. w sprawie wprowadzenia regulaminu dowozu i zwrotu kosztów dowozu niepełnosprawnych dzieci z terenu Gminy Sawin do szkół i przedszkoli
- Zarządzenie Nr 44/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 10 lipca 2019 r. w sprawie ustalenia kwoty bazowej do ustalenia wysokości nagrody za osiągnięcia w nauce, dziedzinie artystycznej lub sportowej
- Zarządzenie Nr 53/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 22 sierpnia 2019 r. w sprawie wyznaczenia nauczyciela do zastępowania Dyrektora Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Bukowie Wielkiej
- Zarządzenie Nr 58/2019 Wójta Gminy Sawin z dnia 10 września 2019 r. w sprawie powołania komisji do rozpatrywania i opiniowania wniosków o przyznanie pomocy zdrowotnej dla nauczycieli ze szkół, dla których organem prowadzącym jest Gmina Sawin

Nadzór nad szkołami

W roku 2019 był sprawowany nadzór pedagogiczny przez Kuratorium Oświaty w Lublinie. Realizowane były kontrole doraźne.

Finansowanie zadań oświatowych

W 2019r. Gmina otrzymała dla Szkoły Podstawowej w Bukowie Wielkiej, dotację na zakup pomocy dydaktycznych w ramach programu "Aktywna tablica" na kwotę 14 000,00 zł (wkład własny - 3500,00 zł), dotację podręcznikową w kwocie 31 084,22 zł na zakup podręczników szkolnych dla uczniów oraz dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w kwocie 153 867,02 zł.

Na realizację zadań oświatowych Gmina Sawin otrzymała subwencję oświatową w kwocie 4 189 368,00 zł w tym w ramach rezerwy 0,4 % części oświatowej subwencji ogólnej pozyskano środki na zakup pomocy dydaktycznych do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych do Szkoły Podstawowej w Czulczycach w kwocie 25 503,00 zł.

V. Sport i rekreacja

Roczny Program współpracy Gminy Sawin z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego za 2019 rok został przyjęty uchwałą Nr I/7/18 Rady Gminy Sawin z dnia 22 listopada 2018 r.

Celem głównym Programu było kształtowanie partnerstwa Gminy Sawin z organizacjami pozarządowymi dla wspólnych działań służących definiowaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców oraz wzmacnianie aktywności społeczności lokalnej. Współpraca Gminy Sawin z organizacjami pozarządowymi odbywała się w formach finansowych i pozafinansowych.

W zakresie finansowym dotyczyła wspierania/powierzenia realizacji zadań z zakresu - Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu. Zadanie zlecone do realizacji stowarzyszeniu Klub Sportowy Sawena Sawin (umowa nr SE/1/2019 z dnia 28 marca 2019 r.), mające na celu upowszechnianie kultury fizycznej i sportu poprzez udział dzieci, młodzieży i dorosłych w zajęciach szkoleniowych, rozgrywkach prowadzonych przez Chełmski Okręgowy Związek Piłki Nożnej – runda wiosenna, runda jesienna sezonu. Zadanie zrealizowano w okresie – luty – grudzień 2019 r. Osiągnięte rezultaty dotyczą: poprawy sprawności fizycznej uczestników, pozytywnego oddziaływania wychowawczego, stworzenia możliwości właściwego spędzania czasu wolnego zarówno uczestnikom jak i mieszkańcom gminy. Zgodnie z zawartą umową przyznano dotację w kwocie 53 000 zł, z której rozliczono 52 350,82 zł.

Formy pozafinansowe współpracy dotyczyły:

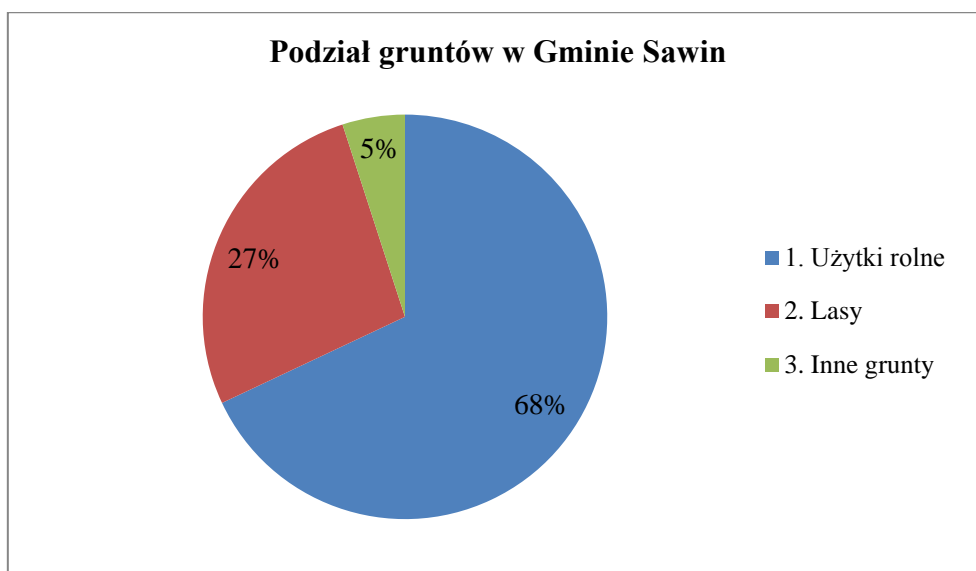
- wzajemnego informowania się Gminy Sawin oraz organizacji pozarządowych o planowanych kierunkach działań, w tym informowanie organizacji pozarządowych o zadaniach publicznych, które będą realizowane w roku obowiązywania Programu;
- konsultowania z organizacjami pozarządowymi aktów prawa miejscowego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- udostępnianiu serwisu internetowego dla organizacji pozarządowych na stronie internetowej Gminy;
- organizacji spotkań przedstawicieli Gminy z przedstawicielami sektora pozarządowego i innymi zainteresowanymi, mające na celu wymianę poglądów dotyczących najważniejszych aspektów funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz rozwój obszarów współpracy;
- wspierania, rozwijania idei wolontariatu oraz wykorzystywanie potencjału wolontariuszy;
- obejmowania patronatem przez władze Gminy Sawin projektów i inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe;

- udzielania przez Gminę Sawin rekomendacji wnioskującym o to organizacjom pozarządowym;
- wspólnego opracowywania i realizacji projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.

VI. Rolnictwo

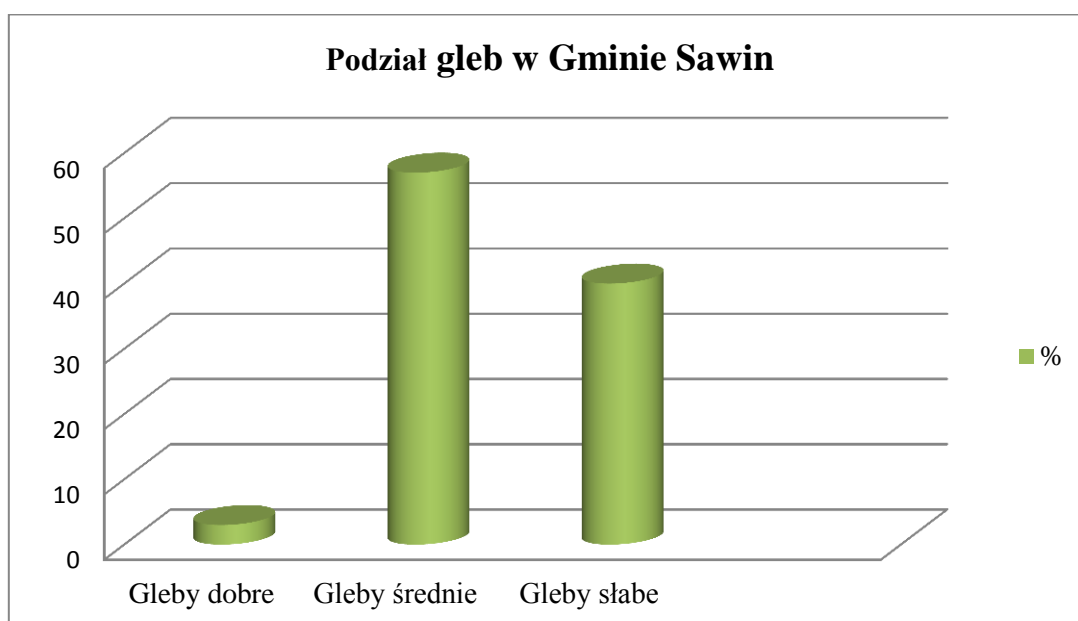
Powierzchnia Gminy Sawin według ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Chełmie wynosi 19 018,5055 ha, i składa się z 12 571 działek ewidencyjnych położonych w 28 obrębach.

Wykres 9. Podział gruntów w Gminie Sawin

Gmina Sawin jest gminą typowo rolniczą. Rolnictwo jest jednym z głównych działów gospodarki w gminie. Podział gleb położonych na terenie Gminy Sawin, z podziałem na gleby dobre, średnie i słabe przedstawia się następująco:

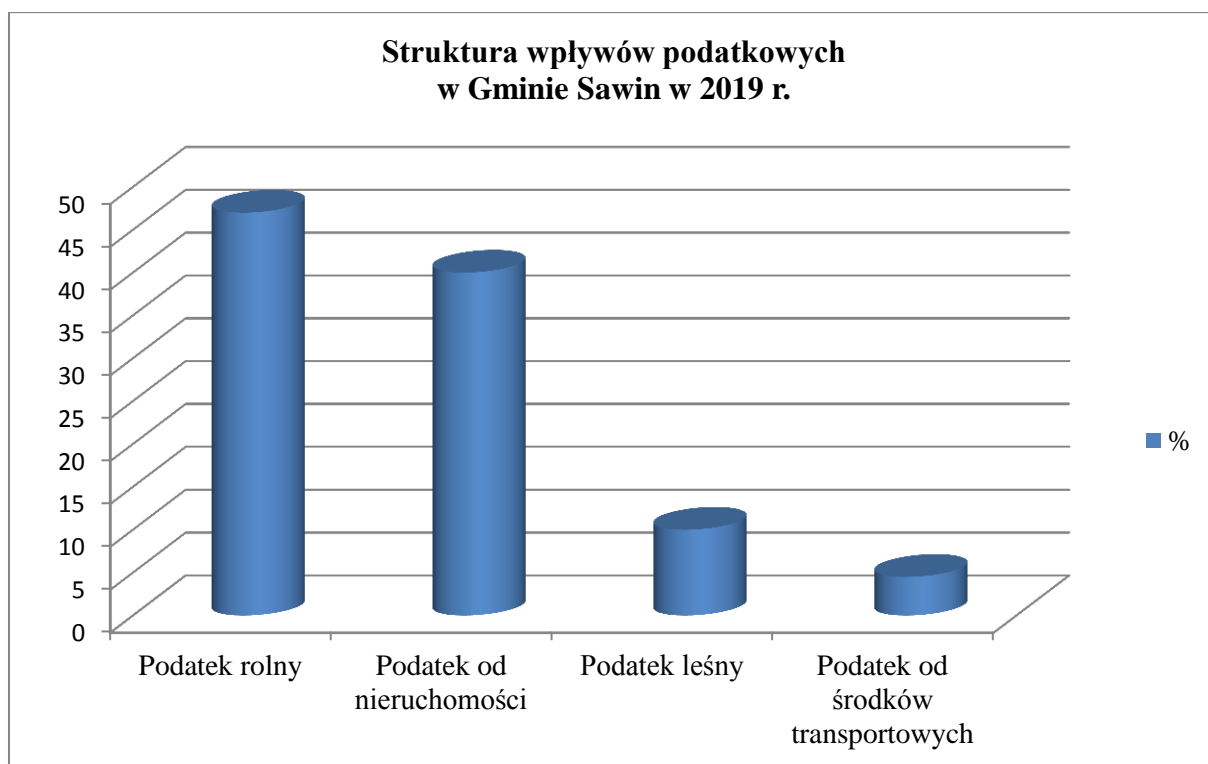
Wykres 10. Podział gleb w Gminie Sawin

Do gleb dobrych stanowiących zaledwie 3% wszystkich gleb w gminie zaliczamy klasy bonitacyjne I, II i III a. Najlepszymi glebami w gminie charakteryzują się takie miejscowości jak: Przysiółek, Czulczyce Małe, Hredków, Krobonosz i Krobonosz Kolonia. Gleby średnie, do których zaliczamy przede wszystkim grunty klasy III b i IV stanowią największą część wszystkich gleb tj. 57 %, natomiast gleby słabe 40 %. Do gleb słabych zaliczamy głównie użytki klasy V i VI, czyli grunty ustawowo zwolnione z podatku.

Dochody z podatków samorządowych, czyli z podatku rolnego, leśnego, od nieruchomości i od środków transportowych za 2019 r. w Gminie Sawin wyniosły 1 750 542, 10 zł, co stanowi 6,64 % wszystkich dochodów gminy.

Wykres 11. Struktura wpływów podatkowych

Jak wskazuje powyższy wykres, podatek rolny stanowi największe wpływy z podatków lokalnych do budżetu gminy. Stanowi, bowiem ponad 46 % w ogólnej kwocie wpływów podatkowych. Jest to potwierdzeniem faktu, że Gmina Sawin jest gminą typowo rolniczą. Na drugim miejscu uplasował się podatek od nieruchomości, stanowiąc 42 % wszystkich wpływów z tytułu podatków, następnie podatek leśny, prawie 9 % i podatek od środków transportowych stanowiąc nieco ponad 3 %.

VII. Ochrona środowiska naturalnego

Komunalizacja mienia w gminie Sawin trwa od 1992 roku obejmując 28 obrębów ewidencyjnych. Mienie gminy to budynki i lokale mieszkalne, budynki i lokale użytkowe, obiekty użyteczności publicznej między innymi: świetlice wiejskie, WDK we wsi Sajczyce, Gminny Ośrodek Kultury w Sawinie, poczekalnia PKS w Sawinie, boisko sportowe w Sawinie oraz boiska wielofunkcyjne w Sawinie i Czulczycach, działki budowlane, zagrodowe i usługowe, kopalnie piasku, żwiru, tereny zieleni, grunty rolne i leśne.

Składowisko odpadów inne niż niebezpieczne

Zgodnie z decyzją Marszałek Województwa Lubelskiego w Lublinie- znak RŚ-V.7241.68.2015.RSI z dnia 18 grudnia 2015 roku Gmina Sawin otrzymała zgodę na zamknięcie i rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne we wsi Malinówka na działce oznaczonej Nr 107. Data zakończenia rekultywacji składowiska odpadów- 30 września 2020 roku. 9 września 2019 roku gmina zawarła umowę (Nr 01/09/2019) z firmą EKO-MAX Recykling na rekultywację wysypiska. W Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK) zgodnie z uchwałą Rady Gminy Sawin w pierwszy i trzeci poniedziałek każdego miesiąca w godzinach od 11:00 do 18:00 w okresie letnim (kwiecień-wrzesień), a w okresie zimowym (październik-marzec) od godz. 9:00 do 14:00 przyjmowane są odpady wielkogabarytowe (meble), zużyty sprzęt RTV i AGD, zużyte opony (z rowerów i samochodów osobowych) oraz inne odpady problemowe powstające w gospodarstwach domowych.

Nieruchomości – kupno, sprzedaż, dzierżawa, najem, użytkowanie wieczyste, gruntów i lokali

W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. decyzjami Wojewody Lubelskiego przyznano Gminie prawo własności do 6 działek o łącznej powierzchni- 0,508 ha:

1. Nr 17/8 o pow. 0,1102 ha we wsi Przysiółek;
2. Nr 128 o pow. 0,14 ha we wsi Bukowa Mała;
3. Nr 812/1 o pow. 0,14 ha (dr) w Sawinie (część ul. Obłonie);
4. Nr 792/1 o pow. 0,04 ha (dr) w Sawinie (część ul. Obłonie);
5. Nr 284/1 o pow. 0,06 ha we wsi Czulczyce Duże.
6. Ponadto decyzją Starosty Chełmskiego GKN.6620.2.270.2018 z 23.04.2019 roku o ujawnieniu pow. 0,0178 m² w Sawinie przy ul. Rynek (dawny ubytek w mieniu) Gminie przyznano działkę pod Nr 2520.

W okresie od 01.01. do 31.12.2019 roku z mienia gminy ubyło w 5 obrębach ewidencyjnych 8 działek na pow. 9,5624 ha:

1. AN 2180/2019 z 22.03.2019 roku działka Nr 144/2 o pow. 0,5144 ha we wsi Sajczyce;
2. AN 6824/2019 z 27.08.2019 roku działka Nr 136 o pow. 0,57 ha we wsi Czulczyce obręb Czulczyce Duże
3. AN 6853/2019 z 28.08.2019 roku działka Nr 70 o pow. 4,85 ha we wsi Serniawy;
4. AN 6863/2019 z 28.08.2019 roku działka Nr 327 o pow. 0,86 ha we wsi Sajczyce;
5. AN 8012/2019 z 26.09.2019 roku działka Nr 320/2 o pow. 2,11 ha we wsi Podpakule;
6. AN 8883/2019 z 22.10.2019 roku działka Nr 165 o pow. 0,2780 ha we wsi Bukowa Wielka obręb Bukowa Wielka cz.II;
7. AN 10087/2019 z 04.12.2019 były 2 działki Nr 77 i 78 o pow. 0,38 ha we wsi Czulczyce obręb Czulczyce Duże.

W związku z przeprowadzeniem ustaleń udziałowców JR G 684 Wspólnoty Gruntowej wsi Sawin zgodnie z aktualną ewidencją gruntów na dzień 31.12.2019 roku Gmina jest współwłaścicielem 6990/1000000 oraz 1043/64000000 w pow. 378,3118 ha we Wspólnocie Gruntowej wsi Sawin z innych tytułów. Udział 6990/1000000 Gmina nabyła w drodze nabycia spadku.

Na dzień 31.12.2019 roku stan mienia gminnego wraz z drogami oraz gruntami oświaty wynosił: 501,0629 ha o wartości – 875 317,85 zł.

W użytkowaniu wieczystym znajduje się 5 nieruchomości (5 działek) na pow. 3,0786 ha, które stanowią użytkowanie wieczyste osób fizycznych. W rolniczym użytkowaniu na podstawie aktualnych umów dzierżawnych znajduje się pow. 60,6846 ha gruntów komunalnych.

W rolniczym użytkowaniu na podstawie 65 aktualnych umów dzierżawnych znajduje się pow. 93,138 ha gruntów komunalnych w tym jednemu dzierżawcy wydzierżawiono do 03.12.2021 roku na cele techniczne związane z funkcjonowaniem sieci telefonii komórkowej (usługi) - 0,25 ha w działce Nr 112/4 (przed zmianą numeracji 112/2) w Sawinie przy ul. Lubelskiej oraz dla Stowarzyszenia Polski Związek Wędkarski Zarząd Okręgu w Chełmie.

Ponadto w rolniczym użytkowaniu (w opodatkowaniu) na podstawie 65 pisemnych oświadczeń znajdują się grunty o pow. 38.62635 ha wpisane w ewidencji jako grunty: SKARBU PAŃSTWA, GMINY SAWIN, SKARBU PAŃSTWA-MIENIE GROMADZKIE, URZĘDU GMINY W SAWINIE, na które gmina nie posiada decyzji komunalizacyjnych ani innego tytułu prawnego.

Zgodnie z ewidencją gruntów na dzień 31.12.2019 roku w 19 działkach w 8 obrębach geodezyjnych (Sawin, Bukowa Wielka, Podpakule, Malinówka, Łowcza, Tomaszówka, Łowcza-Kolonia) występuje powierzchnia leśna, która w mieniu gminy zajmuje pow. 9,6993 ha, a powierzchnia leśna o pow. do 0,10 ha lasu w 7 obrębach geodezyjnych (Sawin, Malinówka, Petryłów, Tomaszówka, Łukówek, Łowcza-Kolonia) w 9 działkach zajmuje pow. 0,484 ha.

W Trwałym Zarządzie na czas nieoznaczony znajduje się 8 działek o pow. ogólnej 4,7437 ha i wartości 16.730,00 zł, które przekazano nieodpłatnie 4 Szkołom Podstawowym i Gimnazjum na terenie Gminy z przeznaczeniem na działalność Oświatowo – Wychowawczą.

W 2019 roku przybyły na mienie gminy 2 działki Nr 792/1o pow. 0,04 ha i Nr 812/1 o pow. 0,14 ha, które stanowią część drogi gruntowej (dalsza część ul. Obłonie), jako dojazd do zamieszkałych nieruchomości.

Ponadto przy wykorzystaniu funduszy sołeckich w 2019 roku wykonane zostały bieżące remonty dróg gruntowych na terenie wszystkich sołectw oprócz wsi Łukówek.

Zasoby Mieszkaniowe Gminy

Na dzień 31.12.2019 roku na stanie Gminy jest 5 zamieszkałych lokali mieszkalnych w tym: 3 mieszkania wydzielone jako socjalne na podstawie umów najmu- jedno w Sawinie przy ul. Chuteckiej 5 o pow. 29,50 m²-oraz 2 lokale we wsi Łowcza-Kolonia Nr 41 o pow. ogólnej 101,34 m² (= 66,55 m² + 34,79 m²). Ponadto 2 mieszkania komunalne zamieszkałe na podstawie odszkodowań- jedno w Sawinie przy ul. Chuteckiej 5 o pow. 31,32 m² oraz 1 mieszkanie komunalne o pow. 40,00 m² w budynku Szkoły Podstawowej we wsi Petryłów Nr 15 (dla byłej nauczycielki).

Ponadto, jako pustostan pozostaje pow. 203,02 m² (48,72 m² we wsi Krobonosz-Kolonia 12) oraz 2 lokale mieszkalne w Domu Nauczyciela w Sawinie przy ul. Stodoły 3 o pow. ogólnej-154,30 m². Pod koniec 2019 roku wyłoniono nabywcę lokalu nr 3 w drodze przetargu, na lokal nr 1 ogłoszono drugi przetarg.

Ogółem zasób mieszkaniowy gminy - 405,18 m²

Ruchomości

Na dzień 31.12.2019 roku na stanie Gminy znajduje się 1 ciągnik rolniczy DEUTZ-FAHR AGROTON- 120 poj. 7146 cm³ z 1998 wraz z przyczepą ciężarową rolniczą asenizacyjną MEPROZET PN-70, rok produkcji 1998. Zakupiono również sprzęt do odśnieżania w postaci pługu, jako element dodatkowy do wyposażenia ciągnika rolniczego. Ponadto na stanie Gminy znajduje się 13 samochodów tym: 8 samochodów, którymi dysponuje 6 gminnych Ochotniczych Straży Pożarnych - Star z 1978 przekazany w 2014 roku z OSP Sawin dla OSP Wólka Petryłowska, a drugim z 1979 roku dysponuje OSP Bukowa Wielka. Ponadto OSP Serniawy pozyskała w 2014 roku z OSP Łukówek Żuka z 1971, a Straż z Łukówka w dniu 06.05.2014 roku pozyskała nieodpłatnie ze Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie z siedzibą przy ul. Stodoły 3/1 Volkswagena T4 2,5 TDI z 1999 roku. Aktualnie OSP Sawin i OSP Czulczyce mają na swym stanie po 2 samochody: DAEWOO LUBLIN z 1999 roku oraz Mercedesem z 1992 roku nabytym w 2014 roku przy pieniężnym 40 tys. wsparciu Wspólnoty Gruntowej wsi Sawin. Ponadto Volkswagen Transporter z 1995 roku wykazany jest na stanie OSP Czulczyce.

5 samochodów gminnych to: Autobus z 2000 roku, Fiat Ducato 2,8 JTD przejęty nieodpłatnie 11.06.2008 roku z GOPS w Sawinie, samochód osobowy SKODA OCTAVIA SEDAN Classic nabyty 03.12.2008 roku, samochód ciężarowy Renault JL Trafic zakupiony w maju 2018 roku. Ponadto w 2017 roku dla Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sawinie przy znacznym dofinansowaniu PFRON zakupiono nowy autobus (16+1) RENAULT- MASTER- rok produkcji 2007. Samochód osobowy „Polonez” z 1999 rok w 2018 roku został zełomowany.

W 2018 roku sprzedano złom metalowy (pokrycie dachowe i piec) za kwotę -1781,90 zł.

W 2017 roku (do serwerowni) zakupiono Klimatyzator Gree Lomo Luxury GWH 18QD o wartości-8.610,00 zł; pilarkę spalinowa STIHL MS 231, 2,7 KM za kwotę 1.400,00 zł. W październiku 2017 roku zakupiono i zamontowano piec C.O z podajnikiem na ekogroszek do kotłowni w budynku komunalnym GOZ przy ul. Chełmskiej 5 w Sawinie. W listopadzie 2017 roku zakupiono piaskarkę (osprzęt do gminnego ciągnika- zimowe utrzymanie dróg gminnych).

W 2019 roku przy dotacji BP-600 000,00 zł, wsparciu 100 000,00 zł oraz środków własnych gminy - 50 000,00 zł został zakupiony fabrycznie nowy średni samochód ratowniczo-gaśniczy z napędem 4x4.

Dochody z majątku gminy za okres od dnia 01.01.2019 do dnia 31.12.2019 roku przedstawia Tabela 13.

Tabela 13. Dochody z majątku gminy za okres od dnia 01.01.2019 do dnia 31.12.2019 roku

L.p.	Tytułem	Kwota
1.	Wpływy z najmu i dzierżawy lokali użytkowych i mieszkalnych	225 173,01 zł
2.	Wpływy z tytułu dzierżawy gruntów gminy	13 898,36 zł
3.	Wpływy z tytułu odszkodowania za bezumowne użytkowanie	9 161,12 zł
4.	Wpływy za użytkowanie wieczyste	12 242,14 zł
5.	Wpływy ze sprzedaży mienia gminnego	448 249,00 zł
6.	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0,00 zł
Razem		708 723,63 zł

Związki międzygminne

W 2019 roku nastąpiła likwidacja Związku Komunalnego Gmin Ziemi Chełmskiej.

Scalania gruntów

Gmina ma duże niezaspokojone potrzeby z zakresu scalania gruntów. Wnioski o scalenie z terenu naszej gminy nie zostały ujęte do realizacji do końca roku 2020. Na liście rezerwowej oczekują na realizację scaleń obręby: Czulczyce Duże, Czulczyce-Kolonia, Przysiółek, Jagodne, Łukówek, Radzanów, Tomaszówka i Podpakule.

Spółdzielnie Socjalne

Na terenie Gminy działa Spółdzielnia Socjalna „VITA SOLIS”, która ma siedzibę w lokalu wynajmowanym od Gminy Sawin w miejscowości Łowcza – Kolonia 39 na czas nieokreślony. Główna działalność spółdzielni to usługi cateringowe oraz usługi społeczne i zdrowotne.

Plany i Programy

Gmina posiada aktualny Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Sawin na lata 2013 – 2032 oraz sporządzoną inwentaryzację wyrobów naniesioną do Wojewódzkiej Bazy Azbestowej. W/g raportu za 2019 rok w Bazie Azbestowej Wojewody Lubelskiego zinwentaryzowanych zostało 4154 MG obiektów zawierających azbest . W 2019 roku unieszkodliwiono 45 wyrobów. W Ramach Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 – „Bezpieczni bez azbestu” aktualnie realizowane są wnioski z naboru z 2019 roku – 20 wniosków.

VIII. Inwestycje

1. Zgodnie z uchwałami:

- a) Nr VIII/61/19 Rady Gminy Sawin z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sawin;
- b) Nr IX/67/19 Rady Gminy Sawin z dnia 19 września 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sawin;
- c) Nr X/78/19 Rady Gminy Sawin z dnia 30 października 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Sawin;
- d) Nr VIII/60/19 z dnia 19 lipca 2019 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin – jednostka strukturalna „A”;

W roku 2019 przystąpiono do zmiany ww. planów dla obszarów w miejscowościach: Chutcze, Sawin, Jagodne, Czulczyce, Sajczyce, Wólka Petryłowska, Tomaszówka, Bukowa Wielka i Łowcza-Kolonia. Zmiana planów odbywa się na wniosek grupy inicjatywnej, która wyraziła chęć pokrycia kosztów zmiany planów. Zmiana planów odbywa się przy dobrowolnym udziale własnych środków finansowych właścicieli działek.

2. W ramach prac remontowych obiektów stanowiących własność komunalną Gminy Sawin, sposobem gospodarczym w ramach funduszu sołectkiego, wykonano:

- 1) Remont świetlicy wiejskiej w Bukowie Małej - wykonana została posadzka i obróbki blacharskie.
- 2) Wymieniono drzwi wewnętrzne w świetlicy wiejskiej w Krobonoszy.
- 3) Remont świetlicy w Serniawach poprzez wykonanie odwodnienia budynku z kostki brukowej i wykonanie podjazdu również z kostki brukowej.
- 4) Remont świetlicy wiejskiej w Bukowie Wielkiej - wykonano bezodpływowy zbiornik na ścieki, przyłącze wodociągowe i kanalizacyjne, naprawa tynków wewnętrznych, docieplenie części stropu, wymiana częściowa instalacji elektrycznej.
- 5) Remont remizy strażackiej w Wólce Petryłowskiej - wykonano elewację wraz z dociepleniem,
- 6) Rozpoczęto prace przygotowawcze pod budowę placu zabaw we wsi Czulczyce – przygotowano teren i ogrodzono plac oraz zakupiono część urządzeń.
- 7) Bieżący remont dróg gruntowych na terenie wszystkich sołectw oprócz Łukówka poprzez nawiezienie i rozplantowanie na nawierzchni dróg kruszywa łamanego, gruzu kruszonego i żużla paleniskowego równiarką.

3. Zakupiono fabrycznie nowy średni samochód ratowniczo – gaśniczy z napędem 4x4 dla OSP Sawin. Zakup samochodu został sfinansowany z dotacji z budżetu Państwa 600 000,00 zł., Spółki do Zagospodarowania Wspólnoty Gruntowej Sawin 100 000,00 zł i budżetu Gminy 50 000,00 zł.

Wodociągi

Sytuacja w zakresie zaopatrzenia ludności w wodę jest średnia. Do sieci wodociągowej podłączonych jest 974 budynków mieszkalnych, tj. 53,2 %. Długość sieci wodociągowej na koniec 2019 r. wynosi 78,78 km, natomiast liczba przyłączy wodociągowych wynosi – 1240 szt. W roku 2019 r inwestycje z zakresu budowy wodociągów nie były realizowane.

Tabela 14. Ujęcia wody

Ujęcia wody	Zaopatrywane miejscowości	Długość sieci wodociągowej	Wydajność ujęć
Sawin	Sawin	18,517 km	400 m ³ /d
Bukowa Wielka	Bukowa Wielka, Bukowa Mała, Średni Łan, Radzanów, Łukówek	54,023 km	414,04 m ³ /d
Czułczyce	Czułczyce, Sajczyce, Przysiółek	6,235 km	150 m ³ /d

Źródło danych: Referat Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Obsługi Inwestycji.

Tabela 15. Przyrost przyłączy

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Przyłącza (szt.)	9	8	8	7	15
Przyłącza ogółem (szt.)	1202	1210	1218	1225	1240

Źródło danych: Referat Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Obsługi Inwestycji.

Potrzeby w zakresie budowy wodociągów grupowych na terenie Gminy Sawin są duże, aby zapewnić dostęp mieszkańcom do dobrej, jakości wody z wodociągu wiejskiego, należy wybudować około 100 km sieci wodociągowej oraz 250 szt. przyłączy wodociągowych do nieruchomości. Na budowę wodociągów opracowana jest kompletna dokumentacja formalno-prawna. Na realizację tej inwestycji niezbędne są środki finansowe w szacunkowej wysokości około 20 mln. zł.

Kanalizacja

Kanalizację sanitarną posiada miejscowość gminna Sawin. Gminna oczyszczalnia ścieków znajduje się w Sawinie. Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna może przyjąć 280 m³ nieczystości na dobę. Do oczyszczalni dopływają ścieki z kanalizacji sanitarnej miejscowości Sawin. Przepustowość oczyszczalni wykorzystywana jest w około 60%. Obecnie miejscowość gminna Sawin posiada ponad 31,12 km sieci kanalizacyjnej podciśnieniowo-grawitacyjnej, w tym 22,1 km sieci grawitacyjnej. Stopień skanalizowania osady Sawin wynosi około 85 %. W pozostałych miejscowościach, oczyszczanie ścieków odbywa poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Tabela 16. Przyrost przyłączy

Lata	2015	2016	2017	2018	2019
Przyłącza (szt.)	9	6	9	7	8
Przyłącza ogółem (szt.)	497	503	512	519	257

Źródło danych: Referat Budownictwa, Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska i Obsługi Inwestycji.

W celu skanalizowania całej miejscowości Sawin, niezbędne jest wybudowanie około 5 km zbiorczej sieci kanalizacyjnej. Jednak na rozproszoną zabudowę, budowa kanalizacji byłaby niewspółmiernie wysoka w stosunku do uzyskanych efektów. Rozwiązanie gospodarki ściekowej na tych obszarach rozwiązana jest i będzie poprzez przydomowe oczyszczalnie ścieków i szczelne zbiorniki bezodpływowe

Gospodarka przestrzenna

Obszar całej gminy Sawin pokryty jest aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin uchwalony uchwałą Rady Gminy Sawin Nr XVII/94/2004 z dnia 31.08.2004 r. ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego z dnia 16.11.2004 r. Nr 200, poz., 2677 do którego wprowadzono zmiany uchwałami Rady Gminy Sawin:

- a) nr IX/83/11 z dnia 30.08.2011 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2011 r. nr 152, poz. 2462),
- b) nr IX/81/11 z dnia 30.08.2011 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2011 r. nr 152, poz. 2460),
- c) nr XXXVI/287/14 z dnia 25.06.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014r. poz. 2746),
- d) nr XL/310/14 z dnia 14.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r. poz. 4532),
- e) nr IX/50/15 z dnia 30.09.2015 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015r. poz. 3361),
- f) nr XXV/163/17 z dnia 11.04.2017r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2017 poz. 2457),
- g) XXX/197/17 z dnia 30.10.2017 (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2015 poz.3361).

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin – jednostka strukturalna „A” uchwalony uchwałą Nr XXIV/152/2005 Rady Gminy Sawin z dnia 26 lipca 2005 roku ogłoszoną w Dz. Urz. Woj. Lubelskiego z dnia 21 września 2005 roku Nr 194 poz. 3268, do którego wprowadzono zmiany uchwałami Rady Gminy Sawin:

- a) nr IX/82/11 z dnia 30.08.2011 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2011 r. nr 152, poz. 2461),
- b) nr XXXV/280/14 z dnia 16.05.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r. poz. 2388),
- c) nr XL/309/14 z dnia 14.11.2014 r. (Dz. Urz. Woj. Lub. z 2014 r. poz. 4531).

W roku 2018 została uchwalona zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Sawin. W chwili obecnej, aby doprowadzić do zgodności

miejscowych planów ze studium uwarunkowań, konieczne jest wprowadzenie zmian do planów wynikających z nowo uchwalonego studium.

Rewitalizacja

Gmina Sawin nie posiada Gminnego programu rewitalizacji jak również miejscowego planu rewitalizacji. Na terenie Gminy najbardziej zdegradowanymi terenami są obszary kopalni piasku z rejonie miejscowości Czulczyce, Czulczyce-Kolonia i Jagodne. Jednak obszary te po wydobyciu surowców naturalnych (piasku) zostaną przez właścicieli zrehabilitowane zgodnie z koncesjami – rekultywacja w kierunku rolnym, leśnym albo wodnym.

Odnawialne źródła energii

Gmina Sawin w 2019 roku nie realizowała inwestycji związanych z budową odnawialnych źródeł energii.

Transport publiczny

Gmina Sawin nie jest organizatorem publicznego transportu zbiorowego. Gmina Sawin jest właścicielem dwóch przystanków autobusowych, które udostępniane są wszystkim zainteresowanym przewoźnikom. Publiczny transport zbiorowy wykonywany jest przez przewoźników prywatnych oraz Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Chełmie. Liczba przystanków stanowiąca własność Starostwa Powiatowego w Chełmie wynosi 60 szt., przystanki będące własnością Województwa Lubelskiego to 26 szt.

Drogownictwo

Sieć dróg na terenie Gminy Sawin przedstawia się następująco:

Drogi wojewódzkie – 23,66 km

Drogi powiatowe – 70,8 km

Drogi gminne – 399,77 km, z tego:

- drogi twarde bitumiczne – 19,6 km
- drogi twarde betonowe – 4,0 km
- drogi ulepszone tłuczniowe – 1,0 km
- drogi gruntowe – 375,17 km

Potrzeby w zakresie budowy, przebudowy i remontów dróg są bardzo duże. Stan dróg gruntowych jest niezadawalający. Najpilniejszymi potrzebami z naprawą nawierzchni dróg gruntowych są remonty

dróg we wsi Jagodne, Bachus, Łowcza, Łukówek, Bukowa Mała, Podpakule, Bukowa Wielka. Pilnej naprawy wymagają drogi w ilości około 10 km.

Bieżące remonty dróg realizowane są ze środków funduszu sołeckiego

Dla zapewnienia bezpieczeństwa użytkownikom dróg i chodników, przy drogach na terenie Gminy Sawin znajduje się oświetlenie drogowe. Ilość lamp oświetleniowych wynosi ogółem 612 sztuk. Konserwacją oświetlenia zajmuje się Zakład Energetyczny w Chełmie na podstawie zawartej umowy.

Energetyka

Przez obszar gminy Sawin, nie przebiegają w chwili obecnej linie elektroenergetyczne najwyższego napięcia, przebiega natomiast napowietrzna linia wysokiego napięcia 110 kV, która stanowi podstawowe zasilanie stacji transformatorowo-rozdzielczej 110/15 kV (GPZ) Macoszyn. Odbiorcy energii elektrycznej z gminy Sawin zasilani są przez sieć napowietrzną magistralną średniego napięcia (15kV) i stacje transformatorowo-rozdzielcze GPZ: Macoszyn, Chełm płn i Cyców.

Aktualnie na terenie Gminy Sawin są zlokalizowane niżej wymienione urządzenia energetyczne:

- linia WN 110 kV długość linii 21,2 km,
- linie SN 15 kV długość linii 117,9 km,
- stacje transformatorowe 15/0,4 kV - 79 szt.

Powyżej wymieniony układ sieci oraz jego ilość, który został w ostatnich latach rozbudowany zapewnia zasilanie odbiorców gminy.

Telekomunikacja i dostępność do internetu

Na terenie gminy Sawin dostępność do telekomunikacji jest powszechna. Dostęp do usług telekomunikacyjnych zapewnia telefonia stacjonarna oraz telefonia komórkowa. Jednakże ze względu na zmienne ukształtowanie terenu oraz pokrycie lasami istnieją miejsca na terenie gminy, które nie są objęte zasięgiem sygnału telekomunikacyjnego. Dostęp do internetu realizowany jest w oparciu o dostawców prywatnych funkcjonujących na rynku.

Ciepłownictwo

W przeważającej większości mieszkańcy gminy zaopatrują się w ciepło z lokalnych źródeł, takich jak: lokalne kotłownie, ogrzewanie piecowe, elektryczne itp. W miejscowości gminnej zlokalizowane są kotłownie osiedlowe:

- kotłownia osiedlowa dla zabudowy wielorodzinnej przy ul. Nowoprojektowanej ma wydajność Q–300 kW, wyposażenie – 2 kotły co. na opał stały.
- kotłownia osiedlowa przy Domu Nauczyciela o wydajności Q–200 kW, wyposażenie – 1 kocioł olejowy.
- kotłownia osiedlowa dla zabudowy wielorodzinnej przy ul. Chełmskiej 5 wydajność Q–210 kW, wyposażenie – 3 kotły CO na opał stały.

Zabytki Gminy Sawin

Gmina Sawin posiada założoną Gminną Ewidencję Zabytków, która obejmuje:

Tabela 17. Ilość zabytków na terenie Gminy Sawin

Zabytki wpisane do rejestru zabytków	kościół	3 szt.
	grodzisko, kopiec ziemny	4 szt.
Zabytki nieruchome ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków	zabytki architektury i budownictwa	28 szt.
	parki / ogrody	4 szt.
	stanowiska archeologiczne	490 szt.
Zabytki nieruchome znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków	zabytki architektury i budownictwa, kapliczki i krzyże	58 szt.
Dziedzictwo kulturowe oraz dobra kultury współczesnej	pomniki i miejsca pamięci narodowej	12 szt.
	cmentarze i mogiły	21 szt.
	miejsca pamięci narodowej	2 szt.

Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków – dziedzictwo kulturowe niewpisane do rejestru zabytków, chronione są na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przepisów odrębnych. Gmina Sawin posiada również Gminny program opieki nad zabytkami na lata 2017 – 2020.

Zabytki będące w administrowaniu Gminy Sawin, tj. cmentarze, mogiły, obiekty komunalne są corocznie pielęgnowane i w miarę posiadanych środków finansowych odnawiane. Większość zabytków stanowi własność osób fizycznych i innych jednostek organizacyjnych w związku, z czym Gmina Sawin nie ma większego wpływu na stan utrzymania tych obiektów.

Ścieżki pieszo – rowerowe

Na terenie Gminy Sawin znajduje się ścieżka pieszo – rowerowa wokół zbiornika wodnego NIWA o długości 6,3 km. W roku 2018 opracowano dokumentację budowlaną oraz uzyskano

niezbędne pozwolenia na budowę ścieżki rowerowej przy drodze wojewódzkiej nr 812 Chełm – Włodawa o łącznej długości 6,05 km. Koszt budowy ścieżki wg kosztorysu inwestorskiego wynosi około 2,2 mln. zł. Z uwagi na trudną sytuację finansową Gminy Sawin, inwestycja nie została jeszcze rozpoczęta. Pozwolenie na budowę ważne jest do 20 maja 2022 r.

Środki unijne

W roku 2019 Gmina Sawin nie pozyskała środków unijnych.

LGD Promenada S 12

Gmina Sawin przystąpiła do Stowarzyszenia LGD PROMENADA S 12 na podstawie art.15 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju obszarów Wiejskich (Dz.U. z 2007 r., Nr 64, poz. 427). Podstawa prawna członkostwa gmin w LGD : art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy PROW 2007-2013 oraz odpowiednio art. 16 ust. 1 pkt 1 ustawy PO RYBY 2007-2013, zgodnie z którymi członkami zwyczajnymi stowarzyszenia (LGD oraz odpowiednio LGR) mogą być m.in. osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego. Od momentu wejścia w życie ustawy o RLKS gminy są członkami (zwyczajnymi) także na podstawie analogicznego przepisu tej ustawy (art. 4 ust. 3 pkt 1). Gmina Sawin jest członkiem założycielem Stowarzyszenia, Walne Zebranie Założycielskie odbyło się 9 kwietnia 2008 r., (Uchwała Nr XIV/80/08 Rady Gminy Sawin). Uprawnienie do reprezentowania gminy w Stowarzyszeniu posiada Wójt Gminy Sawin (w uchwale wymieniona jest funkcja, nie ma wskazania konkretnej osoby). Członkowie Stowarzyszenia LGD PROMENADA S 12 z terenu Gminy Sawin:

Osoby prawne: Regionalne Towarzystwo Gminy Sawin, Stowarzyszenie Kobiet Gminy Sawin, Gminny Ośrodek Kultury w Sawinie

Przedsiębiorcy: P.W. Eksport-Import Adam Mróz, Handel Obwoźny Monika Wrona

Osoby fizyczne: 10 osób

Pozyskane środki PROW 2007-2013

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

1. Krzeszczyk Sławomir – 100 000,00 zł
2. Rymarz Mirosław – 100 100,00 zł

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

1. Damian Michalski – 269 592,50 zł

Odnowa i rozwój wsi

Gmina Sawin – Budowa miejsc postojowych w miejscowościach Bukowa Wielka, Czulczyce Duże, Łowcza-Kolonia, Średni Łan na terenie Gminy Sawin – 100 684,00 zł

Gmina Sawin – Budowa punktów wystawowych w miejscowości Sawin – 335 252,00 zł

Gmina Sawin – Promocja aktywnego wypoczynku i kultury fizycznej poprzez rozwój infrastruktury sportowej w Gminie Sawin – 22 081,00 zł

Małe projekty

1. Regionalne Towarzystwo Gminy Sawin – W pomrokach dziejów Gminy Sawin – 8 050,00 zł
2. Regionalne Towarzystwo Gminy Sawin – „Z nurtem Lepietuchy” – 6 370,00 zł
3. GOK w Sawinie – Organizacja lokalnej imprezy kulturalnej w miejscowości Sawin – 13 468,00 zł
4. Stowarzyszenie Kobiet Gminy Sawin – IV Forum Kobiet Aktywnych – organizacja imprezy kulturalnej w Gminie Sawin – 16 351,96 zł
5. Gmina Sawin – Budowa siłowni zewnętrznej w miejscowości Sawin – 41 200,00 zł
6. GOK w Sawinie – Festiwal Kultury Ludowej w Gminie Sawin – 15 464,12 zł
7. Gmina Sawin – Zakup urządzeń do siłowni w miejscowości Sawin – 38 373,98 zł
8. GOK w Sawinie – Gmina Sawin – 10 lat w UE – organizacja imprezy kulturalnej w Gminie Sawin – 23 242,31 zł
9. GOK w Sawinie – Publikacja folderu informacyjno-promocyjnego z uwzględnieniem walorów turystycznych Gminy Sawin – 15280,00 zł
10. Gmina sawin – Oznakowanie ulic oraz obiektów turystycznych w Gminie Sawin – 16 250,00 zł

Pozyskane środki PROW 2014-2020

Gmina Sawin - Przebudowa odcinka drogi gminnej nr 104532L w miejscowości Radzanów – 236 973,00 zł

Podejmowanie działalności gospodarczej

Renata Polakowska – 60000,00 zł

Andrzej Czerwiński – 60 000,00 zł

Mariusz Suszcz – 60 000,00 zł

Patrycja Młynarczyk – wniosek w trakcie weryfikacji (wnioskowana kwota 60 000,00 zł)

Rozwijanie działalności gospodarczej

Zakład Usług Leśnych „ALL-DREW” Damian Michalski – wniosek w trakcie weryfikacji (wnioskowana kwota 200 000,00 zł)

Program MIKRODOTACJE LGD PROMENADA S 12

1. Koło Gospodyń Wiejskich w Chutczu (Sawin) - Wyposażenie kuchni i jadalni w świetlicy wiejskiej w Chutczu. Zakup namiotu ogrodowego – 5000,00 zł
2. Grupa Nieformalna – Sołectwo Łukówek (Sawin) - Przystań rowerowa „Łukówek” -5000,00 zł

3. Klub Sportowy „SAWENA” Sawin – Turniej dzikich drużyn – 3100,00 zł
4. Zespół „Wrzos” (Sawin) - „Bez akordeonu ni ma zespołu” – zakup akordeonu dla Zespołu „Wrzos” – 5000,00 zł
5. Grupa Nieformalna – Sołectwo Czulczyce (Sawin) – Plac zabaw – 4995,00 zł

IX. Finanse

Budżet gminy na 2019 rok uchwalony został Uchwałą Nr IV/30/19 Rady Gminy Sawin z dnia 25 stycznia 2019 r. w następujących kwotach:

- dochody budżetu wynoszą 24.042.281,98 zł. w tym dochody bieżące 23.246.243,98 zł, dochody na zadania zlecone 7.129.951,18 zł. i dochody majątkowe 796.038,00 zł.
- wydatki budżetu wynoszą 23.681.835,50 zł. w tym wydatki bieżące 22.946.540,70 zł, wydatki na zadania zlecone 7.129.951,18 zł. i wydatki majątkowe 735.294,80 zł.
- przychody budżetu 381.942,52 zł.
- rozchody budżetu 741.939,00 zł.

W trakcie 2019 roku wprowadzono stosownymi uchwałami Rady Gminy Sawin i zarządzeniami Wójta Gminy Sawin zmiany w planie dochodów i wydatków budżetu gminy w związku ze: zmianami w dotacjach celowych na realizację zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych gminie ustawami, w tym w zakresie pomocy społecznej, świadczeń wychowawczych, edukacji, bieżących zmian kwot dot. zadań własnych gminy i pozyskania dofinansowania ze środków z budżetu Unii Europejskiej.

Po dokonanych zmianach w budżecie gminy plany przedstawiają się następująco na 31.12.2019 r.:

Ogólna kwota dochodów zaplanowana w 2019 rok w wysokości **26.897.802,34 zł** na 31.12.2019 r. została zrealizowana w kwocie **26.379.430,12 zł** co stanowi **98,07 %** rocznych dochodów. Ze zrealizowanej sumy dochodów na dochody majątkowe i inwestycyjne przypada kwota **696.350,81 zł**, co stanowi **86,36%** planowanych dochodów majątkowych 2019 roku, dochody związane z wykonaniem zadań bieżących zamknęły się kwotą **25.683.079,31 zł**, które stanowią **98,43%** planowanych dochodów bieżących na 2019 rok. Z sumy zrealizowanych dochodów bieżących kwota **9.112.111,41 zł** wykorzystana została na finansowanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Uzyskane dochody z tytułu sprzedaży mienia Gminy dotyczą:

1. Sprzedaży działki Nr 144/2 w Sajczycach za kwotę 9.090,00zł.
2. Sprzedaży nieruchomości gruntowej Nr 320/2 w miejscowości Podpakule za kwotę 28.403,00 zł.
3. Sprzedaży działki rolnej Nr 327 w Sajczycach za kwotę 12.208,00 zł.
4. Sprzedaży działki Nr 70 w miejscowości Serniawy za kwotę 62.905,00 zł.
5. Sprzedaży działki rolnej Nr 139 obręb Malinówka za kwotę 7.232,00 zł.
6. Sprzedaży działki rolnej Nr 169 w miejscowości Łowcza za kwotę 72.585,00 zł.

7. Sprzedaży działki nr 165 w miejscowości Bukowa Wielka za kwotę 7.500,00 zł.
8. Sprzedaży lokalu przy ul Stodoły w Sawinie za kwotę 140.356,00 zł.
9. Sprzedaży działki Nr 77 we wsi Czulczyce obręb Czulczyce Duże za kwotę 4.501,00 zł.
10. Sprzedaży działki Nr 78 we wsi Czulczyce obręb Czulczyce Duże za kwotę 4.501,00 zł.
11. Sprzedaży działki Nr 136 w Czulczycach za kwotę 75.000,00 zł.
12. Sprzedaży działki rolnej Nr 127 w Bukowie Wielkiej za kwotę 23.968,00 zł.

Nie wykonano planu w 100% ponieważ w roku ubiegłym nie udało się sprzedać jednego mieszkania usytuowanego na ul. Stodoły. Mieszkanie to zostało sprzedane w roku bieżącym.

W 2019 roku dla OSP Sawin został zakupiony fabrycznie nowy samochód ratowniczo – gaśniczy przy dotacji środków z budżetu państwa, wsparciu Wspólnoty gruntowej Wsi Sawin oraz wkładzie Gminy.

Ogólna kwota wydatków zaplanowana na rok 2019 rok w wysokości **26.210.852,86 zł** na 31.12.2019. została zrealizowana w kwocie **25.631.171,17 zł** co stanowi **97,79%** planowanych wydatków. Ze zrealizowanej sumy wydatków na wydatki majątkowe i inwestycyjne przypada kwota **730.552,59 zł**, co stanowi **99,99 %** planowanych wydatków majątkowych 2019 roku, wydatki związane z wykonaniem zadań bieżących zamknęły się kwotą **24.900.618,58 zł**, które stanowią **97,72%** planowanych wydatków bieżących na 2019 rok. Z sumy zrealizowanych wydatków bieżących kwota **9.109.699,67 zł.** wykorzystana została na finansowanie zadań zleconych z zakresu administracji rządowej.

Gmina zrealizowała zadania wynikające z Funduszu Sołeckiego w kwocie 321.922,09 zł., co stanowi 99,26% założonego do realizacji planu.

Zrealizowana suma wydatków bieżących obejmuje:

• wynagrodzenia i składki	-	10.070.132,45 zł.
• wydatki na realizację zadań statutowych	-	6.039.471,79 zł.
• dotacje z budżetu gminy	-	428.048,58 zł.
• świadczenia na rzecz osób fizycznych	-	8.163.306,34 zł.
• obsługa długu	-	199.659,42 zł.

Gmina Sawin na 31.12.2019 r. posiada zadłużenie z tytułu pobranych kredytów i pożyczek długoterminowych w łącznej kwocie **9.429.508,00 zł**, która stanowi **35,06 %** w stosunku do planowanych dochodów ogółem.

Kwota zadłużenia obejmuje:

• kredyt długoterminowy w BS w Sawinie	-	2.590.000,00 zł.
--	---	------------------

- kredyt długoterminowy w BS w Sawinie - 890.000,00 zł.
- pożyczki długoterminowe w WFOŚiGW - 161.400,00 zł.
- kredyty długoterminowe pobrane w Banku Ochrony Środowiska w Chełmie - 15.108,00 zł.
- obligacje komunalne w Banku PEKAO S.A. - 5.773.000,00 zł.

Gmina w roku 2019 nie zaciągnęła kredytu długoterminowego, natomiast otrzymała darowiznę od Wspólnoty Gruntowej Wsi Sawin w kwocie 200.000,00 zł.

Spłata zobowiązań wynikających z zaciągniętych kredytów bankowych regulowana była na bieżąco, w związku z tym na koniec 2019 r. pozostało do całkowitej spłaty 9.429.508,00 zł. Zatem spłacono w ciągu roku kredyty w kwocie 741.939,00 zł. oraz kwotę 305.196,25 zł wynikającą z końcowego rozliczenia zobowiązania wynikającego z wyroku sądowego zasądzonego na rzecz firmy Haller. Razem spłacone zobowiązanie zamknęły się kwotą 1.047.135,25 zł.

Całkowicie zostały spłacone kredyty w Banku PEKAO S.A. oraz jeden kredyt w Banku Spółdzielczym w Sawinie. Art. 242 ustawy o finansach publicznych został spełniony. Dochody bieżące przewyższają wydatki bieżące o kwotę 782.460,73 zł.

Gmina na koniec roku wypracowała nadwyżkę w kwocie 748.258,95 zł. Art. 243 ustawy o finansach publicznych został spełniony.

Fundusz Sołecki

W 2019 roku zrealizowano wydatki na zadania z zakresu funduszu sołeckiego w kwocie 321 922,00 zł w znaczącej większości przeznaczone na remonty dróg oraz przeznaczone na remonty świetli wiejskich. W styczniu 2019 r. Gmina Sawin rozpoczęła realizację wniosków złożonych we wrześniu 2018 r. Wszystkie złożone wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie i ujęte w budżecie. Wnioski złożyło 18 sołectw z terenu naszej gminy. Zadania określone przez sołectwa przyczyniły się głównie do poprawy jakości życia mieszkańców.

Środki wykorzystano na:

Tabela 18. Wykorzystanie środków z funduszu sołeckiego

Lp.	Nazwa Sołectwa	Nazwa zadania	Plan	Wykonanie	Procent %
1.	Bukowa Mała	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	9 000,00	9 000,00	100,00%
		Remont świetlicy wiejskiej na terenie sołectwa	7 310,00	6 355,39	86,94%

2.	Radzanów	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	9 000,00	9 000,00	100,00%
		Remont świetlicy	2 100,00	2 100,00	100,00%
3.	Krobonosz	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	10 700,00	10 567,79	98,76%
		Remont świetlicy wiejskiej na terenie sołectwa 6-2	5 500,00	5 500,00	100,00%
4.	Średni Łan	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	4 700,00	4 648,18	98,90%
		Remont świetlicy wiejskiej na terenie sołectwa	6 000,00	5 996,54	99,94%
5.	Serniawy	Remont świetlicy wiejskiej na terenie sołectwa 6-4	16 481,00	16 481,00	100,00%
6.	Bukowa Wielka	Modernizacja budynku gminnego świetlicy wiejskiej	23 614,51	23 613,99	99,99%
		Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	4 725,49	4 605,12	97,45%
7.	Petryłów	Remont świetlicy wiejskiej na terenie sołectwa 6-3	5 279,78	5 073,00	96,08%
		Wyposażenie placu zabaw	13 000,00	12 809,84	98,54%
8.	Czulczyce	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	16 285,22	16 285,22	100,00%
		Budowa placu zabaw	10 000,00	9 983,80	99,84%
9.	Czulczyce Kolonia	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	18 579,45	18 391,34	98,99%
10.	Czulczyce Małe	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	13 741,95	13 442,52	97,82%
11.	Chutcze	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	16 600,00	16 593,18	99,96%
12.	Jagodne	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	13 300,00	13 276,37	99,82%
13.	Łowcza	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	16 300,00	16 261,63	99,76%
14.	Malinówka	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	11 729,89	11 729,89	100,00%

15.	Sajczyce	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	16 800,00	16 789,50	99,94%
16.	Bachus	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	15 539,96	15 539,96	100,00%
17.	Sawin	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	42 800,00	42 800,00	100,00%
18.	Podpakule	Remont gminnych dróg gruntowych na terenie sołectwa	15 240,00	15 077,83	98,94%
Razem			324 327,25	321 922,09	99,26%

X. Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

Ochrona przeciwpożarowa

Ochronę przeciwpożarową gminy Sawin sprawuje Komenda Miejska Państwowej w Chełmie przy znaczącym wsparciu jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Na terenie gminy Sawin działa 9 jednostek OSP w tym: 6 typu „S” w Sawinie, Czulczycach, Bukowie Wielkiej, Łukówku, Wólce Petryłowskiej, Serniawach i 3 typu „M” w Krobonoszy, Łowczy, Malinówce. OSP Sawin, jako jedna z pierwszych w powiecie chełmskim została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. W marcu 2019 r. Ochotnicza Straż Pożarna w Czulczycach złożyła wniosek o włączenie do KSRG. Jednostki są wyposażone w 4 samochody ratowniczo – gaśnicze ze zbiornikami na wodę oraz 4 tzw. lekkie służące do przewozu osób i sprzętu ratowniczo – gaśniczego.

W październiku 2019 r. zakupiono nowy średni samochód ratowniczo – gaśniczy z napędem 4 x 4 marki VOLVO dla OSP w Sawinie.

Jednostki zrzeszają 211 członków zwyczajnych, w tym 204 mężczyzn i 7 kobiet oraz 2 członków honorowych i 3 wspierających.

W 2019 r. na obszarze gminy Sawin zanotowano 76 zdarzeń, w tym pożary – 41, miejscowe zagrożenia – 33, alarmy fałszywe – 2. W porównaniu do 2018 r. nastąpił wzrost zdarzeń o 38,18 % (pożary wzrost o 141,17 %, miejscowe zagrożenia spadek o 10,81 %, alarmy fałszywe wzrost o 100 %).

Poszczególne jednostki uczestniczyły w likwidacji zdarzeń:

- OSP Sawin – 44 zdarzenia (29 pożarów, 15 miejscowych zagrożeń),
- OSP Czulczyce – 34 zdarzenia (31 pożarów, 3 miejscowe zagrożenia),
- OSP Wólka Petryłowska – 5 zdarzeń (4 pożary, 1 miejscowe zagrożenie),
- OSP Bukowa Wielka – 2 zdarzenia (2 pożary),
- OSP Łukówek – 2 zdarzenia (2 pożary).

W minionym roku pozyskano środki zewnętrzne na działalność OSP w wysokości 810 855,50 zł z następujących źródeł: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – 72 500,00 zł, Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej – 248 500 zł, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej / Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 379 855,50 zł, Wspólnota Gruntowa wsi Sawin – 100 000 zł, Fundacja ORLEN – 10 000 zł.

Bezpieczeństwo publiczne

Posterunek Policji w Sawinie wykonuje całokształt zadań służbowych wynikających z zakresu czynności oraz bieżących planów na obszarze gminy Sawin.

W 2019 roku w poszczególnych miejscowościach stwierdzono następujące ilości przestępstw i wykroczeń:

Tabela 19. Ilość przestępstw i wykroczeń na terenie Gminy Sawin

Miejscowość	Przestępstwa/wykroczenia
Sawin	27
Wólka Petryłowska	3
Jagodne	1
Czułczyce	3
Czułczyce – Kolonia	2
Hredków	1
Sajczyce	3
Bachus	2
Bukowa Wielka	2
Bukowa Mała	4
Łowcza	3
Łowcza – Kolonia	1
Łukówek	3
Chutcze	2
Średni Łan	1
Razem	58

Zestawienie odnotowanych przestępstw wskazuje, iż powtarzają się przestępstwa przeciwko mieniu (kradzież z włamaniem i uszkodzenie mienia), skierowane przeciwko interesom rodziny (znęcanie się nad rodziną, uchylanie się od alimentów) oraz w kategorii przestępstw drogowych (prowadzenie pojazdów przez nietrzeźwych kierujących i naruszających zakazy sądowe czy też posiadających decyzje o cofnięciu uprawnień). Zauważalnym zjawiskiem jest wzrost przestępstw internetowych gdzie pokrzywdzeni najczęściej na portalach aukcyjnych dokonują zakupów, przekazują pieniądze za zamówiony produkt, którego finalnie nie otrzymują, a sprzedający urywa kontakt.

Cmentarze i groby wojenne

Na terenie gminy Sawin istnieją cmentarze i groby wojenne z różnych okresów historycznych: powstania styczniowego – cmentarz w Sawinie – Klitne i mogiła w Bachusie; pierwszej wojny światowej – cmentarze w: Bukowie Małej, Bukowie Wielkiej, Czuczycach – Kolonii, Łowczy, Petryłowie; drugiej wojny światowej – mogiła zbiorowa w Krobonoszy, groby w Łukówku oraz na cmentarzu parafialnym w Sawinie.

W 2019 r. złożono do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego w Lublinie wniosek o dotację na bieżące utrzymanie obiektów grobownictwa wojennego w 2020 r. na terenie gminy Sawin w kwocie 4 000,00 zł.

XI. Funkcjonowanie gminnych jednostek organizacyjnych

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zdaniem pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Podstawowymi zadaniami z zakresu pomocy społecznej w Gminie Sawin zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej powołany Uchwałą Nr IX/38/90 Gminnej Rady Narodowej w Sawinie z dnia 23 marca 1990 roku. Ośrodek realizuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone przez administrację rządową tj. rozpoznanie środowiska; diagnoza społeczna; praca socjalna; przyznawanie zasiłków w zakresie ustalonym ustawami, pomocy rzeczowej, usług opiekuńczych. Zadania te wykonywane są w ścisłej współpracy z organami administracji samorządowej, jednostkami samorządu terytorialnego, instytucjami państwowymi, organizacjami społecznymi i pozarządowymi oraz innymi instytucjami zajmującymi się problematyką społeczną.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sawinie realizuje zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym, do których należy: świadczenie pomocy w formie: udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym, przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych, również zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, dożywianie dzieci w szkołach i placówkach opiekuńczo – wychowawczych, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, oraz organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu, utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Natomiast do zadań własnych gminy należy: przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych, prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki, podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych, współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie

upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należą: organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłęską żywiołową lub ekologiczną, prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mającej na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Najczęstszymi przyczynami korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2019 roku w Gminie Sawin były: ubóstwo, długotrwała choroba i bezrobocie. Według analizy sytuacji na rynku pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmie na dzień 31.12.2019 r. struktura bezrobocia gminy Sawin przedstawia się następująco:

liczba bezrobotnych ogółem – 226 osób,

- w tym bezrobotnych kobiet – 125 osób,
- liczba osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych - 37 osób,
- liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP do 30 roku życia - 75 osób,
- w tym do 25 roku życia – 31 osób,
- liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia – 51 osób,

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy za rok 2018 w roku 2019 nastąpił spadek osób bezrobotnych zarejestrowanych z terenu Gminy Sawin o 10,3%.

Zarejestrowani bezrobotni gminy Sawin według stażu pozostawania bez pracy:

- do 1 miesiąca – 36 osób,
- od 1 - 3 miesięcy – 38 osób,
- od 3 - 6 miesięcy – 42 osoby,
- od 6 - 12 miesięcy – 27 osób,
- od 12 - 24 miesięcy – 35 osób,
- powyżej 24 miesięcy – 48 osób,

Przedstawione powyżej dane wskazują, że najliczniejszą grupą osób bezrobotnych jest grupa pozostająca bez pracy powyżej 24 miesięcy. Dane te potwierdzają teorię, że osobie długotrwale bezrobotnej ciężko jest odnaleźć się na rynku pracy i pozyskać zatrudnienie.

Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby mieszkańców gminy Sawin w roku 2019 tj. 5 539 wynosiła 4,08 % zaś w roku 2018 liczba osób bezrobotnych stanowiła 4,52% społeczności.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe: (701,00 zł dla osób samotnie gospodarującymi 528,00 zł na osobę w rodzinie) Każda wydana decyzja poprzedzona jest wywiadem środowiskowym przeprowadzonym przez pracownika socjalnego w miejscu zamieszkania tj. pobytu klienta. Wywiad środowiskowy przeprowadzany jest, co 6 miesięcy pomimo braku zmiany danych w rodzinie czy osoby samotnie gospodarującej.

W roku 2018 decyzją administracyjną zasiłków stałych przyznano i wypłacono 29 osobom na kwotę: 151 962 zł. W roku 2019 decyzją administracyjną przyznano przedmiotowe świadczenie 26 osobom na kwotę: 149 739 zł.

Tabela 20. Zasiłki stałe wypłacane w latach 2018 - 2019

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń
2018	29	290	151 962 zł
2019	26	263	149 739 zł

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych

Zasiłek okresowy jest to świadczenie, przyznawane dla osób i rodzin bez dochodu lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium (701,00 zł dla osób samotnie gospodarującym i 528,00 zł na osobę w rodzinie), przysługuje z uwagi na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, trudności po opuszczeniu zakładu karnego, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczenia z innych systemów ubezpieczenia społecznego.

Zasiłków okresowych w roku 2018 przyznano 54 osobom na ogólną kwotę: 85 859 zł, zaś w roku 2019 przedmiotowe świadczenie przyznano decyzją dla 37 osób na kwotę 77 455 zł.. Z przedstawionych danych wynika, że w 2019 r. liczba osób uprawomocnionych do zasiłku okresowego spadła o 31,4 % zaś wydatki na zasiłki okresowe zmalały o 9,7 %.

Tabela 21. Powody ubiegania się o zasiłek okresowy oraz wydatki w latach 2018-2019

Rok	Powody przyznania zasiłku okresowego	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł
2018	Bezrobocia	31	131	44 181
	Długotrwałej choroby	23	95	35 572
	Niepełnosprawności	4	12	4 069
	Nabycie uprawnień do świad. z innego systemu zab. społecznego	0	0	0
	Inne	3	5	2 037
2019	Bezrobocie	27	121	43 991
	Długotrwała choroba	15	74	28 557
	Niepełnosprawność	3	13	4 907
	Nabycie uprawnień do świad. z innego systemu zab. społecznego	0	0	0
	Inne	0	0	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Z przedstawianych danych wynika, że głównym powodem ubiegania się o zasiłek okresowy w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sawinie jest bezrobocie i długotrwała choroba. Zasiłki okresowe udzielane z pozostałych powodów wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej są sporadyczne.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych

Zasiłek celowy, to świadczenie skierowane do zaspokojenia niezbędnej potrzeby życiowej przyznawany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów leczenia, żywności, przedmiotów użytku domowego, niezbędnych drobnych remontów w mieszkaniu, opału.

W roku 2019 zasiłki celowe przyznano na łączną kwotę: 3 000,00 zł z tego w wyniku zdarzenia losowego – utrata mienia na skutek pożaru w kwocie 1000,00 zł, zaś pozostała kwota przeznaczona została na częściowe pokrycie kosztów leczenia oraz zakupu opału.

Zapewnienie posiłku oraz dożywianie dzieci

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sawinie realizuje program „posiłek w szkole i w domu”. W ramach w/w programu potrzebujące rodziny mogą ubiegać się o wsparcie w postaci gorącego posiłku dla dzieci w szkołach lub świadczenia pieniężnego w formie zasiłku celowego z programu posiłek w szkole i w domu na zakup produktów żywnościowych. Z programu mogą korzystać osoby i rodziny, w których dochód na osobę nie przekracza 150 % kryterium dochodowego do pomocy społecznej tj. 1 051,50 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 792,00 zł dla osoby w rodzinie. W ramach programu dożywiane są także dzieci, które zgłoszą chęć korzystania z posiłku i dyrektor placówki oświatowej zgłosi dziecko do dożywiania. W takiej sytuacji GOPS nie przeprowadza wywiadu środowiskowego i nie wydaje decyzji administracyjnej. Na realizację programu w 2019 r. wydatkowano w gminie Sawin kwotę: 69 999,50 zł, z czego środki własne wyniosły: 14 000 zł a dotacja z budżetu Państwa – 55 999,50 zł.

Tabela 22. Formy realizowanych zadań z programu „posiłek w szkole i domu”, oraz wydatki poniesione poszczególne formy wsparcia w latach 2018-2019

Rok	Forma wsparcia	Liczba osób uprawnionych	Liczba świadczeń	Wydatki w zł
2018	Posiłek	156	18 504	43 937
	Zasiłek celowy na posiłek	33	58	16 800
	Posiłek decyzją dyrektora szkoły	25	1 512	4 314
2019	Posiłek	156	15 521	42 168
	Zasiłek celowy na posiłek	26	45	12 080
	Posiłek decyzją dyrektora szkoły	17	1 621	5 265

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej kontynuuje realizację Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020r. z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym. Odbiorcy artykułów spożywczych dostarczonych w ramach programu muszą spełniać wymogi określone w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12.03.2004 r. a w szczególności art. 7, z jednoczesnym zastosowaniem kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania pomocy (do

200 %) tj. dla osoby samotnej 1 402 zł, dla osoby w rodzinie 1 056 zł. W okresie od dnia 10.09.2018 r. do dnia 21.02.2019 r. pracownicy socjalni wydali 513 skierowań, z których to uprawnionych zostało 1 300 osób do skorzystania z darów żywnościowych zaś od 10-12-2019 r. do 20-04-2019 r. wydano 490 skierowań dla 1 199 osób.

Podstawowym aktem prawnym w oparciu, o który Ośrodek Pomocy realizuje swoje zadania jest ustawa z dnia 12.03.2004r. o Pomocy Społecznej (Dz. U. Z 2019 r. poz. 1507 późn. zm.), która określa zadania, formy i zasady ich przyznawania.

Innymi aktami prawnymi nakładającymi realizację zadań na Ośrodek Pomocy są:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. Z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2019 r. poz. 21818),
3. Ustawa z dnia 25 luty 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2086),
4. Ustawa z dnia 7 grudnia 2012r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz 1548),
5. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 poz. 1111),
6. Ustawa z dnia 7 września o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.)
7. Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2133)
8. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. prawo energetyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 755 z póź. zm.)
9. Ustawa z dnia 11 luty 2016r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2019 r poz. 2407 z późn. zm.)
10. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 w sprawie szczegółów warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz. U z 2019 poz.1343)

Świadczenia rodzinne

Świadczenia rodzinne przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 111 z póź. zm.). Zasiłek dla opiekuna jest weryfikowany i wypłacany na warunkach określonych w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów tj. (Dz. U. z 2019 r. poz. 1818).

Tabela 23. Porównanie liczby osób, którym wypłacono świadczenia rodzinne oraz wysokość wypłaconych świadczeń w latach 2018 - 2019.

Rodzaj świadczenia	2018		2019	
	Liczba osób pobierających świadczenie	Kwota wypłaconego świadczenia	Liczba osób pobierających świadczenie	Kwota wypłaconego świadczenia
Zasilek rodzinny wraz z dodatkami	362	1 164 998,21 zł	338	1 045 090,00 zł
Zasilek pielęgnacyjny	120	204 737,30 zł	110	246 744,00 zł
Specjalny zasilek opiekuńczy	26	139 177,70 zł	29	170 520,00 zł
Zasilek dla opiekuna	25	145 120,00 zł	21	119 980,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	29	441 863,62 zł	27	493 896,00 zł
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	47 (w tym jedna osoba na bliźnięta)	48 000,00 zł	43	43 000,00 zł
"Za życiem"	1 (w tym jedna osoba na bliźnięta)	8 000,00 zł	0	0,00 zł
Świadczenie rodzicielskie	28	144 391,00 zł	33	213 283,00 zł
Razem kwota wypłaconych świadczeń	2 296 287,83 zł		2 332 513,00 zł	

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 670 z późn. zm.). Świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje osobie uprawnionej na

podstawie tytułu wykonawczego w przypadku bezskuteczności egzekucji. Świadczenie to przysługuje do ukończenia 18 roku życia lub do ukończenia 25 roku życia, jeżeli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej. W przypadku posiadania przez osobę uprawnioną orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje bez względu na jej wiek.

Tabela 24. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego w latach 2018 - 2019

Rok	2018	2019
Ilość świadczeń	409	383
Kwota wypłaconych świadczeń	170 760,00 zł	161 660,00 zł
Liczba osób uprawnionych	39	36
Liczba rodzin	26	23

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Prowadzenie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych, dotyczy wszystkich dłużników, wobec których egzekucja alimentów jest bezskuteczna. Ich celem jest skoordynowanie działań wierzycieli, władz samorządowych, sądów, komorników sądowych i innych instytucji, mających na celu poprawę efektywności w zakresie egzekucji zasądzonych alimentów.

Tabela 25. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych w latach 2018 - 2019

Rok	2018 r.	2019 r.
Kwota zwrócona przez dłużników z tytułu świadczeń z FA	83 011,28 zł	128 563,36 zł
Dochód przekazany do budżetu państwa (w tym odsetki)	60 933,81 zł	93 515,17 zł
Dochód własny Gminy	22077,48 zł	35 048,19 zł
Kwota zwrócona przez dłużników z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych	16036,82 zł	5 203,70 zł

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Dodatek mieszkaniowy

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na warunkach określanych w Ustawie z dnia 21.06.2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2133) reguluje zasady i tryb przyznawania, ustalania wysokości i wypłacania dodatków mieszkaniowych.

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy świadczoną na rzecz osób/rodzin, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania.

Tabela 26. Dodatek mieszkaniowy w latach 2018 - 2019

Rok	2018	2019
Liczba osób uprawnionych	18	14
Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	17 860,52 zł	12 000,67 zł

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Dodatek energetyczny

Dodatek energetyczny przyznawany jest na warunkach określonych w Ustawie z dnia 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 775 z póź. zm.). Od 1 stycznia 2014 r. osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy ma prawo do zryczałtowanego dodatku energetycznego

Tabela 27. Dodatek energetyczny w latach 2018 - 2019

Rok	2018	2019
Liczba osób uprawnionych	18	12
Kwota wypłaconych dodatków energetycznych	2 187,15 zł	1 572,31 zł

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Karta Dużej Rodziny

Istnienie systemu zniżek 3+ jest regulowane przez Ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Od 1 stycznia 2019 r. zmieniły się zasady przyznawania Karty Dużej Rodziny. Dotychczas mogli ją otrzymać tylko rodzice aktualnie wychowujący, co najmniej troje dzieci. Od teraz prawo do otrzymania Karty Dużej Rodziny mają także rodzice, którzy kiedykolwiek w przeszłości mieli na utrzymaniu, co najmniej troje dzieci (nawet, jeżeli te są już pełnoletnie i samodzielne).

Tabela 28. Dotacja celowa na realizację zadań związanych z przyznaniem KRD w latach 2018 -2019

Rok	2018	2019
Dotacja celowa na realizację zadań związanych z przyznaniem KDR	71,09 zł	469,74 zł

Liczba wniosków o przyznanie KDR	5	77
Liczba przyznanych Kart Dużej Rodziny dla nowego członka rodziny wielodzietnej	1	0
Liczba przyznanych nowych Kart Dużej Rodziny dla członka rodziny wielodzietnej, który był jej posiadaczem	0	1
Liczba Kart Dużej Rodziny wydanych	39	161
Liczba Kart Dużej Rodziny anulowanych	2	0

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Świadczenie wychowawcze

Świadczenie wychowawcze to świadczenie w wysokości 500,00 zł miesięcznie kierowane do rodziców mających na utrzymaniu dzieci, a jego celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym opieki nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Tabela 29. Analiza zadań zrealizowanych w zakresie ustawy o świadczeniach wychowawczych w latach 2018 - 2019

Rok	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin
2018	Świadczenia wychowawcze	8 135	4 052 162,38 zł	469
2019	Świadczenia wychowawcze	9 092	4 528 185,00 zł	574

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Dobry Start

Dobry Start (pot. 300 plus) – polski wieloletni rządowy program społeczny mający na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci niezależnie od kapitału kulturowego, społecznego i materialnego ich rodzin. Świadczenie to jest formą wyprawki szkolnej.

Tabela 30. Analiza zadań zrealizowanych w zakresie rządowego programu „Dobry Start” za lata 2018 - 2019

Rok	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin
2018	Świadczenie „Dobry Start”	642	192 600,00 zł	430
2019	Świadczenie „Dobry Start”	619	185 700,00 zł	419

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sawinie

Warsztaty Terapii Zajęciowej GOPS w Sawinie

Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie są placówką pobytu dziennego, czynną od poniedziałku do piątku w godz. 8.00 – 15.00. Funkcjonują od 19.12.2003r. Jednostką prowadząca WTZ jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Warsztat posiada 30 miejsc dla osób z niepełnosprawnością. Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest posiadanie orzeczenia z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do udziału w terapii zajęciowej.

W placówce jest 8 pomieszczeń zajmowanych przez WTZ przystosowanych na pracownię, świetlicę, salę rehabilitacyjną i toalety. Powierzchnia pomieszczeń zajmowanych przez WTZ wynosi 233,73 m².

Warsztat usytuowany jest w budynku będącym w części własnością gminy Sawin. Budynek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez podjazd dla wózków inwalidzkich, odpowiedniej szerokości wejście do budynku. Wewnątrz budynku pomieszczenia przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, łazienka i sanitariaty wyposażone w odpowiednie poręcze i uchwyty.

Warsztat dysponuje środkiem transportu przeznaczonym do przewozu uczestników WTZ typu autobus typu Renault Master 17+1, wyposażony w najazdy do transportu osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W Warsztacie prowadzone są zajęcia z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej w 6 pracowniach terapeutycznych: - gospodarstwa domowego,- poligraficznej,- wikliniarsko - florystycznej,- krawieckiej, - rękodzielniczej, - ceramiczno – technicznej zgodnie z Planem Działalności Warsztatu oraz planami pracy poszczególnych pracowni.

Terapia zajęciowa prowadzona jest w zakresie rozwoju:

- zaradności osobistej,
- samodzielności społecznej,
- rehabilitacji społecznej,
- rehabilitacji zawodowej (w tym wykształcania sprawności psychofizycznych niezbędnych przy podjęciu zatrudnienia,
- kształcenia umiejętności wykonywania różnych czynności wynikających z form terapii zajęciowej oraz podstawowych czynności życiowych jak: samodzielne prowadzenie gospodarstwa domowego, treningi z zakresu higieny osobistej i higieny otoczenia, umiejętność posługiwania się urządzeniami AGD, treningi ekonomiczne (umiejętność posługiwania się środkami finansowymi), itp.,

- usprawniania ruchowego (podnoszenia na wyższy poziom sprawności fizycznej i zdrowotnej),
- form komunikowania się (umiejętność nawiązywania i utrzymywania kontaktów),
- rozwijania zainteresowań i uzdolnień,
- tworzenia naturalnej grupy wsparcia i kształtowanie współzycia w grupie,
- umiejętność uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej.

Każdy z uczestników realizuje indywidualny program rehabilitacji i terapii, który jest tworzony i weryfikowany na podstawie zgromadzonych dokumentów, wywiadu środowiskowego, obserwacji, dostosowany do możliwości i sprawności psychofizycznych uczestnika.

Indywidualny Program rehabilitacji i terapii przygotowywany i zatwierdzany jest corocznie przez Radę Programową WTZ, która dokonuje również okresowej i kompleksowej oceny w zakresie postępów uczestników. Program jest realizowany w pracowni wiodącej i innych pracowniach według indywidualnych potrzeb.

W programie terapeutycznym Warsztatu przewidziane jest także prowadzenie zajęć poza godzinami pracy i siedzibą WTZ.

Realizowane w WTZ indywidualne programy rehabilitacji i terapii podzielone są na działy: zaradność osobista, samodzielność społeczna – wypełnianie ról społecznych, rehabilitacja społeczna i zawodowa, rehabilitacja ruchowa, wskazania do treningów praktycznych i zajęć dodatkowych, formy współpracy z rodzicami i opiekunami oraz przewidywane efekty terapii.

Właściwe i umiejętne zorganizowanie zajęć ma na celu stworzenie uczestnikom jak najlepszych warunków pracy i zapewnienie dobrego samopoczucia. Uczestnicy mają możliwość rozwijania i utrwalania umiejętności z zakresu zaradności i samodzielności osobistej oraz udziału we wszelkich formach rehabilitacji społecznej, rozwijania swoich zainteresowań przy wykorzystaniu własnych pomysłów, uzdolnień i wyobraźni oraz doskonałą umiejętność współzycia i współpracy w grupie.

Jednostka finansowana jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 90% i środków Samorządu Powiatowego w 10%. Dodatkowo jednostka wspierana jest środkami z budżetu gminy.

Uczestnikami WTZ są osoby z terenu gminy Sawin, Wierzbica, Ruda Huta i Wola Uhruska.

Uczestnicy WTZ

Liczba uczestników Warsztatu: **30** uczestników. Liczba kobiet: **13** i mężczyzn: **17**.

Tabela 31. Uczestnicy według wieku i płci

Wiek uczestników	Liczba osób	W tym ze stopniem niepełnosprawności			
		Znacznym		Umiarkowanym	
		Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
16 – 20	-	-	-	-	-
21 – 25	2	1	-	-	1
26 – 30	3	1	1	1	-
31 - 35	4	-	1	2	1
36 - 40	6	1	-	2	3
41 - 45	2	1	-	-	1
46 - 50	10	1	2	3	4
51 i więcej	3	-	1	-	2
Ogółem:	30	8	6	8	8

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie

Średnia wieku uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sawinie wynosi 41 lat. Najmłodsza uczestniczka Warsztatów ma ukończone 22 lata, najstarszy uczestnik – 56 lat. Liczną grupę uczestników stanowią osoby w przedziale wiekowym 46 - 50 lat – (10 uczestników). Najmniej osób występuje w przedziale 21-25 i 41-45 (po 2 osoby).

Tabela 32. Rodzaj schorzenia i stopień niepełnosprawności uczestników

Rodzaj schorzeń uczestników	Liczba osób	Liczba uczestników ze stopniem niepełnosprawności			
		Znacznym		Umiarkowanym	
		Kobiety	mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Upośledzenie umysłowe	10	1	1	3	5
Choroby psychiczne	7	-	1	2	4
Epilepsja	-	-	-	-	-
Dysfunkcja narządu ruchu	-	-	-	-	-

Dysfunkcja wzroku	-	-	-	-	-
Zaburzenia słuchu, mowy, choroby słuchu	-	-	-	-	-
Schorzenia sprzężone	10	3	1	3	3
Inne, jakie?	-	-	-	-	-
neurologiczne	3	1	2	-	-
Ogółem:	30	5	5	8	12

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie

Wśród uczestników WTZ przeważają osoby ze schorzeniami sprzężonymi – 10 uczestników (schorzenia neurologiczne, upośledzenie umysłowe, epilepsja, zaburzenia psychiczne, wada wzroku) oraz z upośledzeniem umysłowym - 10 uczestników. Liczną grupę stanowią osoby z zaburzeniami psychicznymi – 7 uczestników. 3 uczestników ma schorzenie neurologiczne.

Tabela 33. Uczestnicy według poziomu wykształcenia

Poziom wykształcenia	Liczba osób	Liczba uczestników ze stopniem niepełnosprawności			
		Znacznym		Umiarkowanym	
		Kobiety	mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
1) wyższe	2	-	-	1	1
2) średnie zawodowe i policealne	1	1	-	-	-
3) średnie ogólnokształcące	2	-	1	1	-
4) zasadnicze zawodowe	13	-	2	2	9
w tym specjalne	6	-	-	2	4
6) podstawowe	10	3	1	4	2
w tym specjalne	9	3	1	4	1
7) gimnazjalne	1	1	-	-	-
w tym specjalne	-	-	-	-	-
8) niepełne podstawowe	-	-	-	-	-
w tym specjalne	-	-	-	-	-

9) absolwenci Szkoły Przesposabiającej do Zawodu	1	-	1	-	-
10) brak wykształcenia (nie uczęszczał do szkoły)	-	-	-	-	-
Ogółem:	30	5	5	8	12

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie

Uczestnicy WTZ w większości legitymują się wykształceniem zasadniczym zawodowym (13 osób) i podstawowym (10 uczestników). Wśród uczestników występują również osoby z wykształceniem wyższym – 2 osoby, średnim zawodowym i policealnym – 1 osoba i ogólnokształcącym - 2 osoby. 50% uczestników legitymuje się ukończeniem szkoły specjalnej (podstawowej lub zawodowej). 1 osoba ma ukończone gimnazjum, 2 osoby ukończyły Szkołę Przesposabiającą do Zawodu.

Na przestrzeni 2017 -2019 roku 14 osób opuściło placówkę z różnych przyczyn: zmiana miejsca zamieszkania, skierowanie do placówki wsparcia dziennego ŚDS, pogorszenie stanu zdrowia, naturalny zgon. 6 osób podjęło zatrudnienie na otwartym bądź chronionym rynku pracy.

Uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej korzystają ze wszelkiego rodzaju form rehabilitacji społecznej i zawodowej. Uczestniczą w imprezach kulturalno – oświatowych, uroczystościach, spotkaniach wyjazdowych, szkoleniach, treningach ekonomicznych i społecznych oraz wszelkich formach aktywizacji zawodowej, wizytach studyjnych w zakładach pracy, praktykach zawodowych, spotkaniach z doradcą zawodowym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chełmie. Biorą również udział w różnego rodzaju szkoleniach zawodowych, spotkaniach i konferencjach. Poszerzają w ten sposób zakres swojej wiedzy, nabywają również nowe umiejętności niezbędne na rynku pracy a przede wszystkim wzrasta ich samoocena i poczucie wartości własnej. Nawiązują i systematycznie podtrzymują kontakty interpersonalne ze środowiskiem.

W ramach zajęć z rehabilitacji społecznej a i zawodowej zarazem uczestnicy WTZ aktywnie włączają się w działania na rzecz społeczności lokalnej świadcząc usługi poligraficzne, wikliniarsko-florystyczne, krawieckie, rękodzielnicze i z zakresu gospodarstwa domowego. Uczestniczą we współorganizowaniu lokalnych imprez i uroczystości. Ponadto prowadzone są działania i wspólne przedsięwzięcia z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi i starszymi na rzecz integracji społecznej oraz projekty, których beneficjentami są również uczestnicy WTZ. Prowadzona jest aktywna współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi na terenie lokalnym i ponadlokalnym, która przynosi wymierne efekty.

Kadra WTZ

- Liczba osób zatrudnionych na umowę o pracę – **13** osób.
- Liczba etatów – **10** etatów.

Tabela 34. Rodzaj i kierunek wykształcenia kadry WTZ

Rodzaj wykształcenia	Liczba osób	Wykształcenie i dodatkowe kwalifikacje	Stanowisko
Wyższe	8	Studia wyższe, podyplomowe, kursy, szkolenia, Kurs oligofrenopedagogiki,	Kierownik, 3 instruktorów terapii, 1 instruktor zawodu, psycholog, pracownik socjalny, rehabilitant
Średnie	1	Prawo Jazdy Kat. ABT, uprawnienia do przewozu osób	kierowca
Średnie zawodowe, pomaturalne	3	Policealna Szkoła Centrum Nauki i Biznesu Żak – Kurs terapii zajęciowej, Centrum Kształcenia Ustawicznego – technik usług gastronomicznych Medyczne Studium Zawodowe- terapia zajęciowa	instruktor terapii zawodu, księgowa,
Zawodowe	1	-	Sprzątaczką
Podstawowe	-	-	-

Źródło: Warsztaty Terapii Zajęciowej w Sawinie

W 2019 roku zatrudnienie pozostało na tym samym poziomie.

Gminny Ośrodek Kultury

Gminny Ośrodek Kultury w Sawinie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną, w celu realizacji zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym z zakresu kultury. Podstawowym celem statutowym Ośrodka, jako samorządowej instytucji kultury jest prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury.

Gminny Ośrodek Kultury działa na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym oraz ustawy z dnia 25 października 1991r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Przedmiotem działania ośrodka jest tworzenie i upowszechnianie kultury poprzez:

- edukację kulturalną i wychowanie przez sztukę,
- tworzenie warunków dla amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowanie wiedzą, kulturą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych i rekreacyjno-sportowych społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- opracowanie i przygotowanie do publikacji folderów, gazety lokalnej oraz innych materiałów promujących gminę.

Wykonując powyższe zadania prowadzone były stałe formy działalności:

- gry i zajęcia świetlicowe (bilard, tenis stołowy, piłkarzyki, siłownia)
- zajęcia muzyczne,
- zajęcia plastyczne,
- sekcja karate,
- warsztaty i wystawy twórczości ludowej,
- konkursy na palmę i pisanek wielkanocną oraz bożonarodzeniowy stroik świąteczny,
- wycieczki piesze, rowerowe oraz wyjazdowe,

Działalność ośrodka nie obyłaby się bez wsparcia funduszy zewnętrznych, z których realizowano następujące projekty:

- „III Jarmark Sawiński” ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na kwotę dofinansowania 12 000,00 zł

Szczególnie ważnym elementem w życiu kulturalnym gminy jest działalność zespołów: „Wrzos”, „Jarzębina”, „Kapela Sawińska” oraz wielu solistów. Swoimi występami wzbudzają zachwyt i uznanie nie tylko podczas uroczystości gminnych, ale również na scenie powiatowej i wojewódzkiej – dając kilkadziesiąt występów. W repertuarze zespołów znajdziemy min. utwory biesiadne, ludowe, kolędy i pastorałki, pieśni cygańskie, sarmackie oraz country.

Na stałe w kalendarz wpisały się również imprezy kulturalne organizowane dla mieszkańców gminy:

- Koncert Kolęd i Pastorałek,
- Gminny Dzień Kobiet,
- Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Wójta Gminy,
- Gminny Dzień Dziecka
- Jarmark Sawiński
- Dożynki Gminno-Parafialne,
- Biegi Niepodległości
- Gminne Spotkanie Oplątkowo – Noworoczne,

Oprócz tego Gminny Ośrodek Kultury zaangażowany jest w organizację wielu innych imprez, min.:

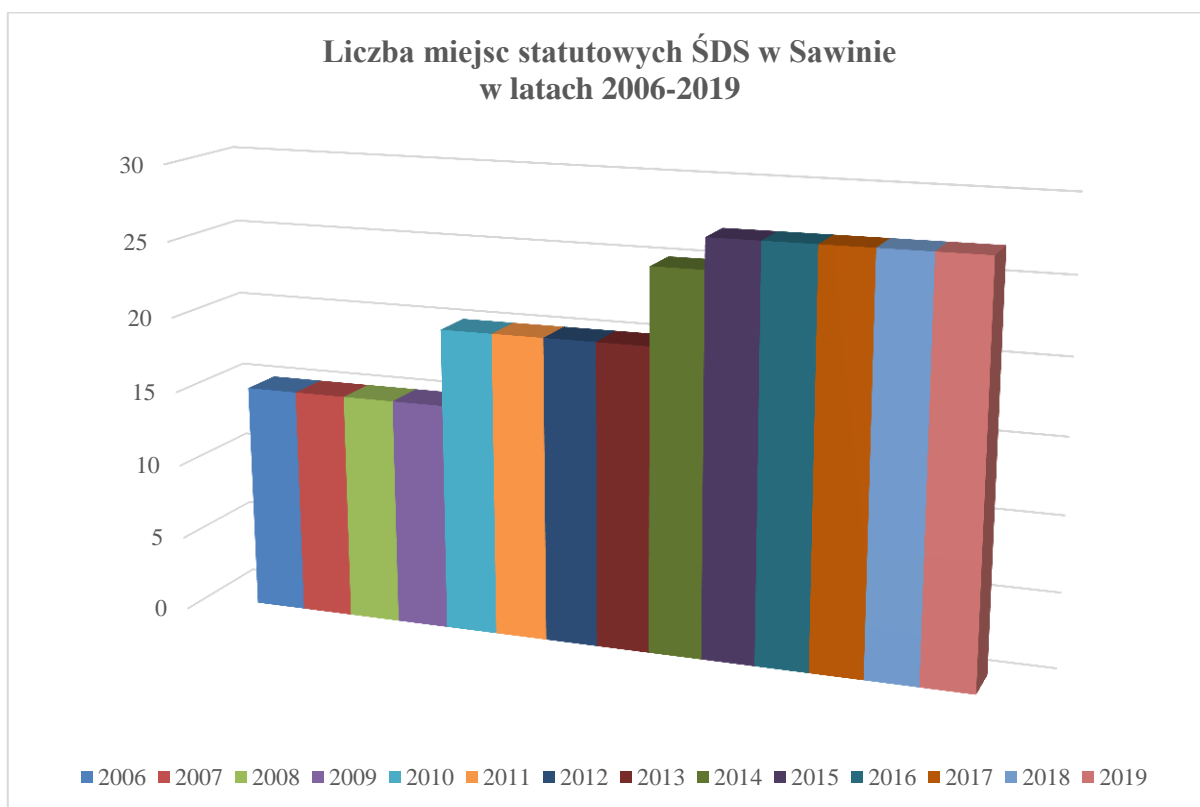
- Orszak Trzech Króli,
- Powiatowy Przegląd Kolęd i Pastorałek,
- Dożynki Parafialne w Bukowie Wielkiej
- Międzygminne Zawody Sportowo – pożarnicze,
- Złot Kombatantów I Korpusu Pancernego,
- Ogólnopolski Zjazd Sawiniaków.

To są jedne z ważniejszych imprez kulturalno-sportowych. Oprócz tego odbywały się szkolenia dla rolników, zebrania wiejskie, prelekcje i pokazy (m.in. sprzętu rehabilitacyjnego), spotkania różnych organizacji. Szukając nowych form pracy i oddziaływania na środowisko przy realizacji poszczególnych uroczystości Gminny Ośrodek Kultury współpracuje ze szkołami z terenu gminy, Gminną Biblioteką Publiczną, Warsztatami Terapii Zajęciowej, Środowiskowym Domem Samopomocy, Świetlicą Socjoterapeutyczną, Regionalnym Towarzystwem Gminy Sawin, Związkiem Strzeleckim „Strzelec” oraz Kołem Wędkarskim „Lin”.

Środowiskowy Dom Samopomocy

Środowiskowy Dom Samopomocy w Sawinie jest instytucją pomocy społecznej funkcjonującą na terenie gminy Sawin od grudnia 2006 r. Ośrodek zapewnia wsparcie dzienne osobom cierpiącym na zaburzenia psychiczne, przede wszystkim z niepełnosprawnością intelektualną i chorobą psychiczną. Placówka obecnie posiada 27 miejsc statutowych, na dzień 30 grudnia 2019 r. 30 uczestników miało decyzje przyznające pobyt w ośrodku.

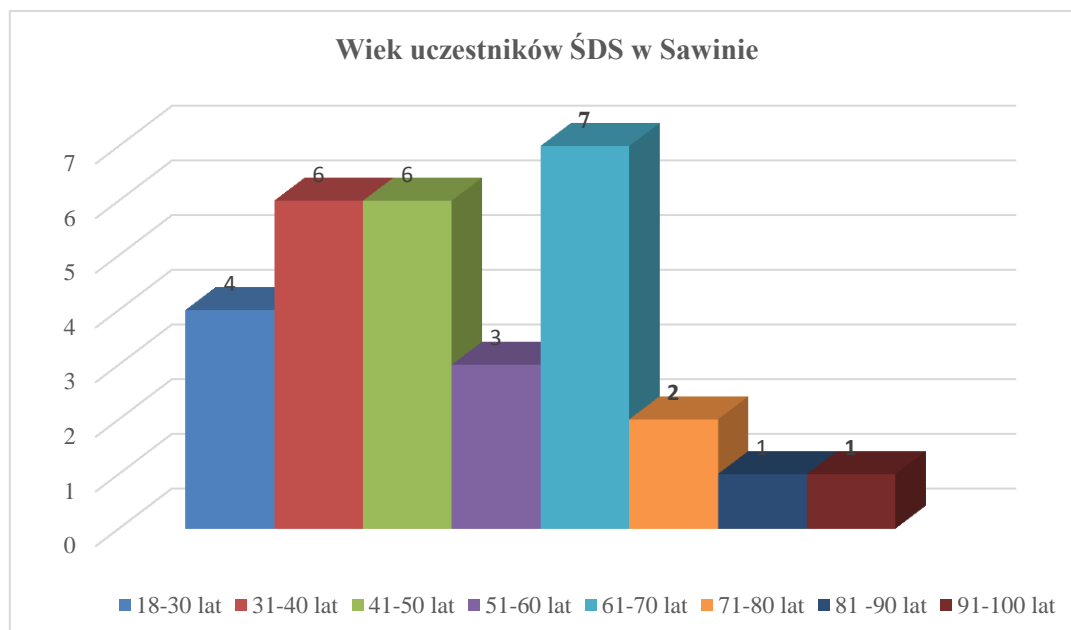
Wykres 12. Liczba miejsc statutowych ŚDS w Sawinie w latach 2006 – 2019.

Uczestnicy ŚDS w Sawinie

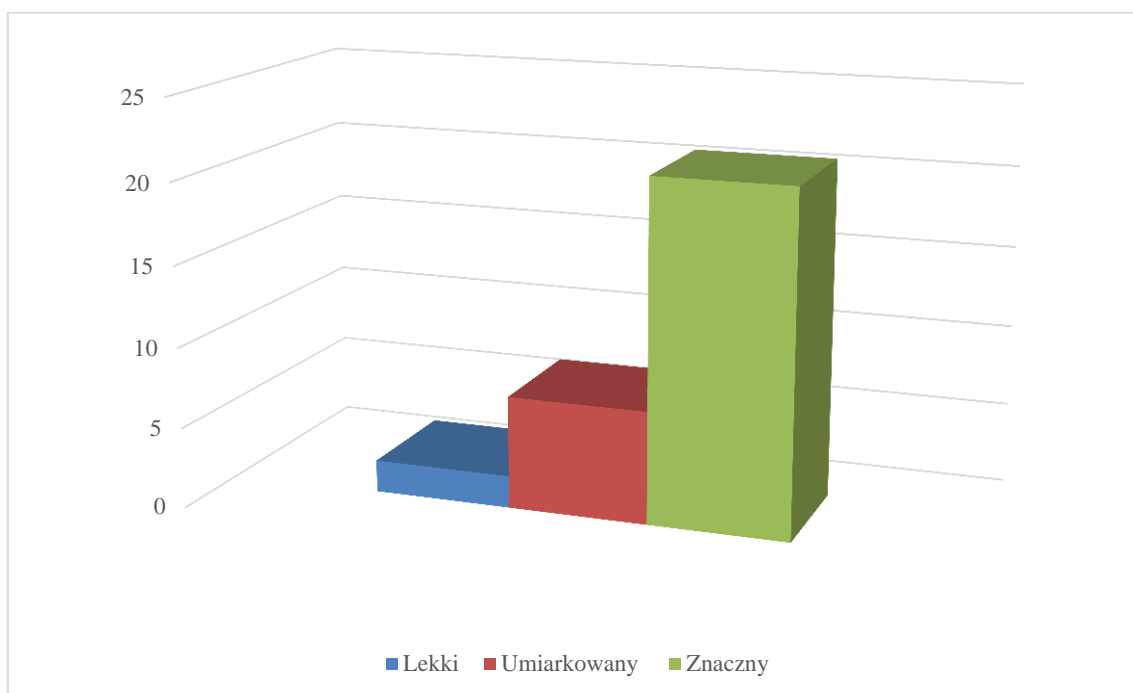
Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie, w zdecydowanej większości, są mieszkańcami gminy Sawin. Dowożeni są do placówki z terenu gminy Sawin dziewięcioosobowym samochodem służbowym marki Renault Trafic.

Wykres 13. Uczestnicy ŚDS w Sawinie pod względem wieku (stan na 31.12.2019r.)

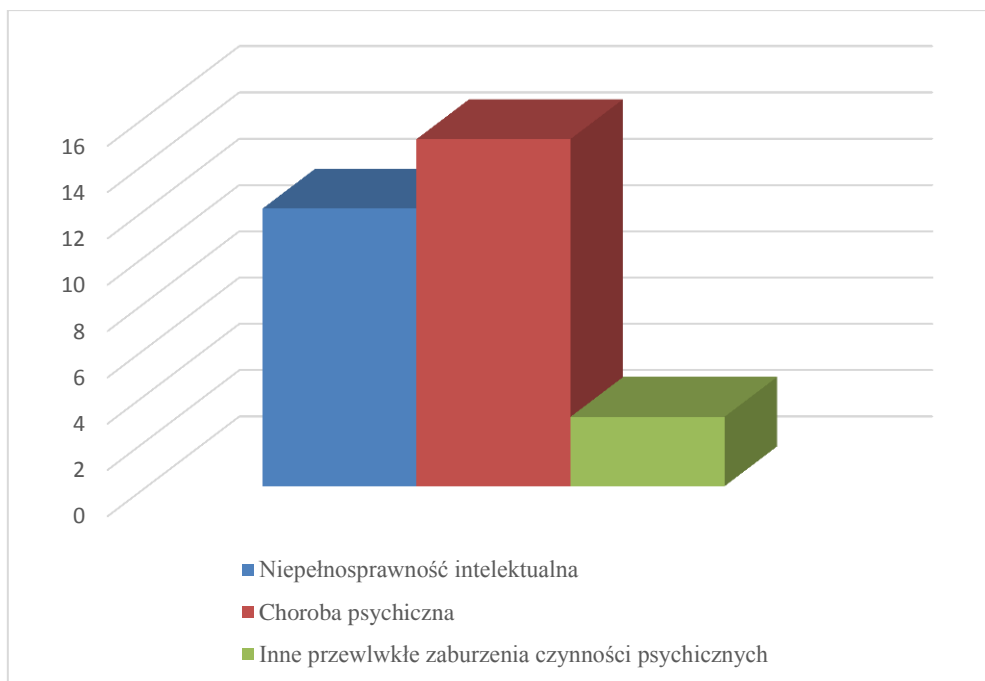
Wszyscy uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie posiadają orzeczenia o stopniu niepełnosprawności Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. Zdecydowana większość uczestników ŚDS w Sawinie to osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności (21 osób, tj. 70 %) 7 osób (ok. 24 %) posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności i 2 osoby (ok. 6%) lekki stopień niepełnosprawności

Wykres 14. Uczestnicy ŚDS w Sawinie pod względem stopnia niepełnosprawności (stan na 31.12.2019 r.)

Uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie również pod względem rodzaju schorzenia stanowią zróżnicowaną grupę: 12 osób (ok. 40 %) – niepełnosprawność intelektualna, 15 osób (ok. 50 %) – choroba psychiczna, 3 osoby (10 %) – inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.

Wykres 15. Zestawienie uczestników ŚDS w Sawinie pod względem rodzaju schorzenia (stan na 31.12.2019 r.)

Zakres usług świadczonych przez ŚDS w Sawinie

Środowiskowy Dom Samopomocy w Sawinie zapewnia uczestnikom:

1. Terapię zajęciową, prowadzoną w następujących pracowniach:

- a) **Pracownia gospodarstwa domowego** - głównym zadaniem pracowni jest prowadzenie treningu kulinarnego, który ma na celu rozwój umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia związanych z przygotowywaniem, przechowywaniem, podawaniem oraz sprzątaniami po posiłku i obsługą urządzeń AGD. Zajęcia kulinarne wywierają pozytywny wpływ na samopoczucie uczestników, wzmacniają ich poczucie własnej wartości oraz wiarę we własne możliwości. Uczą odpowiedzialności i zaradności życiowej oraz rozwijają umiejętność wzajemnej współpracy;
- b) **Pracownia rękodzielnicza** – głównym celem jest rozwój sprawności manualnej, wyobraźni, kreatywności, wyzwalane są zainteresowania artystyczne, rozwijana jest koordynacja wzrokowo – ruchowa. W pracowni uczestnicy uczą się dokładności i sumienności, wytrwałości a także nabierają umiejętności współdziałania w grupie. Udział w zajęciach rozwijają również umiejętność pracy zespołowej i wzajemnej pomocy. Działania te uczą

obowiązkowości, poczucia odpowiedzialności za powierzone zadanie, ale również konieczności utrzymania porządku w miejscu pracy i dbałości o materiały. Udział w zajęciach kształtuje też wśród uczestników umiejętności związane z planowaniem kolejności działań, doбором odpowiednich materiałów i zauważaniem swoich błędów i korygowaniem ich;

- c) **Pracownia artystyczna** - głównym celem pracy terapeutycznej w pracowni jest rozbudzanie i kształtowanie estetycznego postrzegania świata. Uczestnicy podczas zajęć mają możliwość rozwoju i doskonalenia umiejętności manualnych i plastycznych, rozwijanie wyobraźni i kreatywności, rozbudzanie twórczego myślenia oraz zainteresowania sztuką i jej technikami. Zajęcia w pracowni artystycznej sprzyjają odreagowaniu negatywnych emocji, zmniejszają napięcie psychiczne, zwiększają poziom samoświadomości i samoakceptacji, rozwijają zainteresowania i umiejętności plastyczne oraz pobudzają kreatywność i twórcze myślenie;
- d) **Pracownia edukacyjno – komputerowa** - zajęcia mają na celu przede wszystkim podtrzymanie podstawowych umiejętności szkolnych oraz oswojenie uczestników z nowoczesną techniką i zastosowanie jej w życiu codziennym. Obsługa komputera oraz umiejętność jego zastosowania zwiększa bowiem możliwość w funkcjonowaniu społecznym – porozumiewaniu się na odległość, aktywizację zawodową. Poprzez pracę grupową i indywidualną uczestnicy uczą się odpowiedzialności za wykonane zadanie, a także wyrabiają w sobie umiejętność współdziałania i współpracy.

2. Treningi samoobsługi i umiejętności społecznych:

a) **trening funkcjonowania w codziennym życiu** - trening ten obejmuje podtrzymanie i rozwijanie u osób z zaburzeniami psychicznymi oraz u osób z niepełnosprawnością intelektualną umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia poprzez udział w następujących indywidualnych i grupowych treningach:

- trening higieniczny,
- trening budżetowy,
- trening umiejętności praktycznych,
- trening dbania o strój i wygląd,
- trening dbania o zdrowie i bezpieczeństwo.

b) **trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów:**

- **trening komunikacji**, mający na celu kształtowanie umiejętności komunikowania (werbalnego i niewerbalnego), zachęcanie do własnych wypowiedzi – wypowiadanie prośb, życzeń, pytań, doskonalenie umiejętności wykorzystywania telefonu i Internetu do komunikacji i zdobywania informacji;
- **trening budowania i nawiązywania relacji z innymi osobami**, mający na celu kształtowanie pozytywnych relacji uczestnika z osobami bliskimi, sąsiadami,

z innymi osobami w czasie zakupów, w środkach komunikacji publicznej, w urzędach, instytucjach kultury;

- **trening załatwiania spraw urzędowych**, ma na celu zapoznanie uczestników z podstawowymi prawami obywatela w urzędzie oraz kształtowanie umiejętności właściwego pisania podań oraz wypełniania wniosków a także poprawnego rozumienia pism urzędowych itp.;
- **trening aktywności zawodowej** mający na celu na celu wspieranie osób chętnych do podjęcia pracy w opanowaniu umiejętności niezbędnych do jej znalezienia i utrzymania, tj. uczenie dokonywania właściwej oceny swoich potrzeb i możliwości, nauka radzenia sobie ze stresem i konfliktami, nauka pisania CV, listu motywacyjnego i podania o pracę, motywowanie uczestników do podnoszenia kwalifikacji;
- **trening umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach międzyludzkich** (opisywanie problemu w kategoriach celu i przeszkody, szukanie różnych rozwiązań, dokonywanie oceny tych rozwiązań);
- **Trening zarządzania czasem** mający na celu nabycie umiejętności efektywnego planowania i zarządzania czasem oraz umiejętności określania priorytetów zadań;
- **Trening samodzielnego poruszania się.**

c) **Trening umiejętności spędzania czasu wolnego.** Trening umiejętności spędzania czasu wolnego obejmował następujące formy:

- Zajęcia z elementami muzykoterapii (karaoke, słuchanie i śpiewanie piosenek o różnej tematyce),
- Zajęcia z elementami biblioterapii (czytanie bieżącej prasy, czasopism, czytanie i słuchanie fragmentów książek),
- Zajęcia z elementami choreoterapii: zabawa karnawałowa, andrzejkowa,
- Gry edukacyjne, towarzyskie (5 minut, scrabble, kalambury, państwa – miasta),
- Zabawy integracyjne, pamięciowe, usprawniające procesy poznawcze (kalambury rysowane i pokazywane, ciepło – zimno, dobre skojarzenia, prawda – fałsz, telegram itp.),
- Gry stolikowe (gra w warcaby, domino, karty, układanie puzzli itp.),
- Rozwiązywanie krzyżówek,
- Oglądanie zdjęć,
- Słuchanie radia,
- Oglądanie wybranych programów i filmów w telewizji,
- Udział w integracyjnych spotkaniach towarzyskich i kulturalnych organizowanych w ośrodku.

- 3. Poradnictwo psychologiczne** - Psycholog udziela konsultacji indywidualnych oraz prowadzi zajęcia grupowe. Podczas zajęć indywidualnych psycholog udzielał konsultacji psychologicznych, prowadził rozmowy wspierające, trening relaksacyjny, zajęcia o charakterze psychoedukacyjnym oraz diagnozę testową Skalą Inteligencji D. Weschlera dla dorosłych.
- 4. Praca socjalna** - ma na celu wspieranie uczestników w działaniach samopomocowych w obszarze ich życia osobistego i społecznego. Realizowane jest poprzez przekazanie informacji mających zastosowanie w konkretnej sprawie danego uczestnika przedstawiające możliwości rozwiązania zgłaszanego problemu ze sfery socjalnej. W ramach poradnictwa socjalnego przedstawia się również uczestnikowi informacje o uprawnieniach związanych z jego niepełnosprawnością. Pracą socjalną w ŚDS przede wszystkim zajmuje się pracownik socjalny. Zakres zadań obejmuje: utrzymanie stałego kontaktu ze środowiskiem rodzinnym uczestnika i środowiskiem lokalnym, prowadzenie dokumentacji uczestników ŚDS, utrzymywanie stałego kontaktu z przychodnią lekarską, przychodnią zdrowia psychicznego, współpraca z GOPS w Sawinie, Wierzbicy i Ruda Huta oraz pracownikami socjalnymi tych ośrodków, występowanie z wnioskami w sprawach przyznania różnych form pomocy, podopiecznym ŚDS.
- 5. Terapia ruchowa** - ma na celu popularyzację sportu wśród osób niepełnosprawnych, podnoszenie sprawności fizycznej, zwiększenie integracji wśród uczestników, wdrożenie zasad zdrowej rywalizacji oraz zwiększenie świadomości korzystnego wpływu aktywności fizycznej na zdrowie i kondycje człowieka. Zakres działań: gimnastyka grupowa, zajęcia indywidualne, turystyka i rekreacja oraz udział w zawodach sportowych.
- 6. Pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych.**
- 7. Transport uczestników** - Środowiskowy Dom Samopomocy w Sawinie posiada samochód służbowy - bus dziewięcioosobowy marki RENAULT Trafic, przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, który jest wykorzystywany do transportu uczestników z terenu gminy Sawin. Uczestnicy z gminy Wierzbica dowożeni są samochodem z terenu tej gminy. W 2018 roku z transportu systematycznie korzystało 14 osób, w tym 2 osoby z gminy Wierzbica. Pozostałe osoby docierały do ośrodka samodzielnie.
- 8. Organizacja czasu wolnego uczestników.**
- W 2019 roku uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie korzystali z następujących wyjść i wyjazdów:
- Wyjazd do Biblioteki Publicznej w Chełmie – oglądanie przeglądu kolęd i pastorałek „Pójdźmy wszyscy do stajenki”,
  - Wyjazd do kina „Zorza” w Chełmie na seans filmowy „Kogel Mogel 3”,
  - Wyjazd do restauracji „Galeria smaku”,
  - Wyjście do kina „Zorza” w Chełmie na seans filmowy „Planeta Singli III”,
  - Wyjazd na kręgle do Chełmskiego Parku Wodnego,

- Wyjazd do kawiarni „Imbryk” w Chełmie,
- Turniej Tenisa Stołowego w Domu Pomocy Społecznej w Chojnie Nowym Pierwszym,
- Wyjazd do Ogrodu Botanicznego w Lublinie,
- Zwiedzanie Muzeum Ziemi Chełmskiej w Chełmie,
- Wyjazd do restauracji „Lwów” w Chełmie,
- Spartakiada Osób Niepełnosprawnych w Krasnymstawie,
- Dzień Rodziny w „Pstrągowie”,
- Wyjazd do Pizzerii „Toskania” w Chełmie,
- Wystawa prac podczas II Jarmarku Sawińskiego,
- Trzydniowy wyjazd integracyjny Wadowice, Oświęcim, Inwałd, Góra Żar,
- Dwudniowa wycieczka do Warszawy,
- Wystawa prac podczas dożynek gminno – parafialnych w Sawinie,
- Piknik integracyjny w ŚDS w Wólce Leszczańskiej,
- Wycieczka do Łańcuta,
- Wyjazd do multikina w Lublinie na seans pt. „Piłsudski”,
- Zwiedzanie Włodawy – miasta trzech kultur,
- Wyjazd do Milejowa – „Przegląd Twórczości Osób Niepełnosprawnych”,
- Wizyta w Dziennym Domu Senior + w Sawinie,
- Integracyjne andrzejki w Gminnym Ośrodku Kultury w Sawinie,
- Wyjazd do kina Zorza w Chełmie na seans filmowy „Jak poślubić milionera”.
- Oglądanie przedstawienia teatru kukielkowego „Opowieść o przyjaźni”

9. Opieka pielęgniarstwa (podawanie zleconych leków, systematyczna kontrola masy ciała, systematyczne mierzenie ciśnienia tętniczego, prowadzenie rozmów na temat aktualnego samopoczucia, opieka podczas ataków autoagresji, sprawdzanie czystości ciała, udzielanie pierwszej pomocy w przypadkach skaleczeń, oparzeń itp.).

10. Edukacja prozdrowotna prowadzona przez pielęgniarkę w formie pogadanek.

11. Konsultacje lekarza psychiatry i psychoterapia - uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie oraz ich opiekunowie trzy razy w miesiącu mieli możliwość konsultacji indywidualnych z lekarzem psychiatrą. Ponadto lekarz prowadził zajęcia grupowe z zakresu psychoterapii.

12. Ciepły posiłek.

Kadra ŚDS w Sawinie

Tabela 35. Kadra Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie

Stanowisko pracy	Wymiar czasu pracy (w przeliczeniu na etaty)	Rodzaj umowy (umowa o pracę, zastępstwo, zlecenie)	Umowa na czas określony lub nieokreślony
Kierownik	1,00 etat	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Instruktor terapii zajęciowej	1,50 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Pielęgniarka	0,50 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Pracownik socjalny	0,50 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Technik fizjoterapii	0,50 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Kierowca	1,00 etat	Umowa o pracę	Umowa o pracę na czas określony
Psycholog	0,75 etatu	Umowa o pracę	Czas nieokreślony
Księgowa	20 godzin miesięcznie	Umowa zlecenie	Czas określony

Siedziba Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie mieści się przy ul. Rynek 18 – jest to bardzo dobra lokalizacja w centrum miejscowości a jednocześnie zapewniająca bezpieczeństwo i spokój uczestników zajęć. Plac, na którym znajduje się obiekt jest w całości ogrodzony, ścieżki są utwardzone.

Obiekt jest pozbawiony barier architektonicznych.

W lokalu ŚDS w Sawinie znajdują się następujące pomieszczenia:

- Sala ogólna umożliwiająca spotkanie się uczestników zajęć i ich rodzin, pełniąca również funkcję jadalni, która jest wyposażona w telewizor z dostępem do Internetu , DVD, X-boksa, mini wieżę, kanapę, stoły, szafę , komodę i krzesła;
- Pracownia gospodarstwa domowego wyposażana w niezbędny sprzęt,
- Pracownia artystyczna,
- Pracownia edukacyjno – komputerowa,
- Pracownia rękodzielnicza,
- Pokój indywidualnego poradnictwa,
- Pokój socjalny – poradnictwo pracownika socjalnego,

- Pokój kierownika,
- Łazienka dla osób niepełnosprawnych wyposażona w natrysk,
- Toalety dla kobiet i mężczyzn,
- Toaleta dla personelu.

Uczestnicy na mocy zawartego porozumienia mają dostęp do Sali rehabilitacyjnej znajdującej się w sąsiedniej placówce – Świetlicy Socjoterapeutycznej.

Wnioski

Od lutego 2015 roku placówka funkcjonuje w nowej siedzibie spełniającej standardy bytowe. Obecnie ośrodek zajmuje lokal o powierzchni 216 m², metraż ten już nie pozwala na dalszy rozwój ośrodka. Dziesięcioletnie doświadczenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Sawinie w pracy na rzecz osób cierpiących na zaburzenia psychiczne oraz członków ich rodzin wskazuje na konieczność rozwoju ośrodka i szukania nowych rozwiązań służącym dalszemu rozwojowi uczestników. Pomimo systematycznej i długotrwałej pracy całego zespołu niewielu uczestników osiąga znaczące postępy w codziennym funkcjonowaniu. Brak sukcesu, w naszej ocenie, spowodowane jest nieutrwalaniem w środowisku domowym uczonych w ośrodku umiejętności. Z uwagi na powyższe wskazane by było utworzenie miejsc całodobowych służących treningom usamodzielniania.

Plany związane z funkcjonowaniem ośrodka to utworzenie Klubu Samopomocy i utworzenie miejsc całodobowych służących treningom usamodzielniania.

Świetlica Socjoterapeutyczna

Świetlica Socjoterapeutyczna w Sawinie jest placówką wsparcia dziennego prowadzoną w formie opiekuńczej. Organem prowadzącym świetlicę od 01.01.2015 r. jest Gmina Sawin.

W świetlicy organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży jak również dla członków rodzin wychowanków. Wg sprawozdania GUS PS-01 na 31.XII. 2019 roku Świetlica Socjoterapeutyczna w Sawinie mieszcząca się przy ul. Rynek 18A czynna była cały rok, przez 5 dni w tygodniu, 8 godz. dziennie dla 30 wychowanków, w czasie dostosowanym do potrzeb uczestników zajęć. Świetlica dysponuje 30-stoma miejscami statutowymi.

Do dyspozycji wychowanków przeznaczone są:

- sala kreatywności,
- sala zabaw - bajkolandia,
- sala do ćwiczeń – fitnessownia,
- sala kulinarna – kuchcikowo,
- sala komputerowa – komputerownia oraz oddzielne toalety z łazienkami.

Tabela 36. Liczba wychowanków biorących udział w organizowanych zajęciach

Rok	Liczba dzieci zgłoszonych przez rodziców/opiekunów do udziału w zajęciach	Liczba wychowanków korzystających w ciągu roku kalendarzowego stali wychowankowie	Liczba wychowanków korzystających w ciągu roku kalendarzowego – wolni słuchacze	W tym liczba dzieci niepełnosprawnych
2019	220	115	50	2

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

Praca z dziećmi prowadzona jest w oparciu o program wychowawczo-terapeutyczny, zgodnie z ramowym harmonogramem zajęć. Rodzaje zajęć prowadzonych w świetlicy w 2019 roku:

- pomoc w odrabianiu prac domowych,
- zajęcia plastyczne,
- zajęcia profilaktyczne,
- zajęcia z zakresu socjoterapii,
- zajęcia kulinarne,
- gry i zabawy integracyjne,
- zabawy ruchowe,
- zajęcia komputerowe,

- terapia logopedyczna,
- zajęcia z zakresu rytmiki.

W świetlicy zatrudnieni byli: wychowawcy, osoba pełniąca obowiązki kierownika oraz personel wspomagający w ramach umów zleceń: logopeda, animator.

Tabela 37. Zatrudnienie w Świetlicy Socjoterapeutycznej w 2019 r.

Rok	Zatrudnienie – umowy o pracę w przeliczeniu na etaty	Umowy zlecenia (Świetlica, GKRPA,)	Staże	Wolontariat
2019	3	3	0	2

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

W celu podnoszenia, jakości i efektywności pracy oraz uatrakcyjnienia zajęć dla dzieci pracownicy świetlicy stale podnoszą swoje kwalifikacje poprzez samokształcenie a także udział w szkoleniach.

Tabela 38. Szkolenia odbyte przez pracowników Świetlicy w roku 2019

Rok	Szkolenia stacjonarne	Szkolenia e-lerningowe	Szkolenia płatne	Szkolenia bezpłatne
2019	5	2	5	2

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

Program profilaktyczny realizowany był w świetlicy w okresie od stycznia do grudnia 2019. Program miał charakter psychoedukacyjny, poruszał zagadnienia z codziennej rzeczywistości wychowanków. W ramach programu w lekcjach pływania w Chełmskim parku Wodnym uczestniczyło 20 dzieci. W ramach programu Pajacyk Polskiej Akcji Humanitarnej w Świetlicy prowadzone jest dożywianie dzieci. Wychowankowie otrzymują podwieczorek w formie suchego prowiantu (kanapki, hot – dogi, jogurty, serki, owoce, warzywa, soki, nasiona bogate w witaminy) lub ciepłego posiłku (pierogi, kopytka, gołąbki, naleśniki, zupa). Pracownicy dbają o to, aby do dzieci trafiały pełnowartościowe, zbilansowane posiłki.

Tabela 39. Programy realizowane w świetlicy w 2019 r.

Rok	Tytuł programu	Kwota programu	Liczba wychowanków objęta wsparciem
2019	Program profilaktyczny 2019	13 942,84zł.	75

Pajacyk	10 800,00zł	20
---------	-------------	----

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

W grudniu świetlica przystąpiła do akcji Qurier Świętego Mikołaja organizowanej przez Fundację Polki Mogą Wszystko. Dzięki temu dzieci pisały i ilustrowały listy do Św. Mikołaja, w których przedstawiały swoje wymarzone prezenty. Spotkanie Mikołajkowe odbyło się 18 grudnia.

Tabela 40. List do Świętego Mikołaja

Rok	Darczyńca	Ilość dzieci obdarowanych prezentami
2019	Fundacja Polki Mogą Wszystko	71

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

Wychowankowie uczestniczyli w wydarzeniach kulturalnych i spotkaniach integracyjnych takich jak:

- zabawa walentynkowa,
- towarzyski turniej gier planszowych,
- towarzyski turniej gier wykonanych ręcznie,
- spotkanie integracyjne z okazji tłustego czwartku,
- towarzyski turniej gry w kręgle fińskie,
- wspólne oglądanie bajki „Zwierzogród”,
- wyjazd do Chełmskiego Domu Kultury na seans animowany pt. „Potworna rodzinka”,
- wizyta w Mc Donald’s,
- spotkanie wielkanocne,
- wystawa prac plastycznych wykonanych przez wychowanków podczas III Jarmarku Sawińskiego,
- obchody Dnia Dziecka – konkurencje sprawnościowe na świeżym powietrzu, ogromne bańki mydlane, odwiedziny uczestników ŚDS ze słodkim upominkiem,
- rajd pieszy nad Zalew Niwa w Sawinie,
- rajd pieszy do lasu zbieranie darów natury do prac plastycznych,
- „majówka w świetlicy” spotkanie integracyjne przy grillu: grillowanie kiełbasek grzanek,
- nauka pływania w Chełmskim Parku Wodnym 8 wyjazdów dla 20 dzieci – podczas wakacji dwadzieścioro dzieci uczestniczyło w lekcjach pływania prowadzonych przez profesjonalnego trenera
- jednodniowa wycieczka do Sandomierza, rejs statkiem po Wiśle,
- zabawa Andrzejkowa, omówienie tradycji związanych z imieninami Andrzeja, zabawy przy muzyce,

- spotkanie opłatkowe,
- wizyta Świętego Mikołaja – wręczenie prezentów, o które dzieci prosiły w listach.

Tabela 41. Imprezy i inicjatywy społeczne, w które zaangażowani byli wychowankowie świetlicy

Rok	Ilość imprez i inicjatyw społecznych, w które zaangażowani byli wychowankowie świetlicy
2019	19

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

W świetlicy organizowane są również wyjazdy kulturalne i wycieczki dla wychowanków świetlicy.

Tabela 42. Wyjazdy kulturalne i wycieczki organizowane dla wychowanków świetlicy

Rok	Ilość wyjazdów kulturalnych i wycieczek zorganizowanych dla wychowanków świetlicy
2019	10

Źródło danych: Świetlica Socjoterapeutyczna

Placówka brała udział w poniższych programach:

- Kulczyk Foundation – Efekt Domina - w ramach programu placówka korzysta z dostępu do materiałów edukacyjnych, „W królestwie uczuć”, „Podróż po świecie Wartości”
- Fundacja „Zaczytani” – w ramach programu świetlica otrzymała książki dla dzieci i młodzieży (egzemplarze używane),
- Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – Razem Rażniej w ramach programu placówka otrzymała 2 gry planszowe, 5 egzemplarzy dwumiesięcznika „Remedium”, 3 publikacje książkowe.

Dzienny Dom „Senior+” „PRZYSTAŃ”

Jednostka powstała w wyniku realizacji zadania pod nazwą: „Utworzenie Dziennego Domu „Senior+” „PRZYSTAŃ” ze środków finansowych z budżetu państwa w ramach Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015 – 2020 Edycja 2018 Moduł I – Wsparcie finansowe na utworzenie i/lub wyposażenie Dziennego Domu „Senior +” Klubu „Senior +”. 15 marca 2018 r. została zawarta umowa na dofinansowanie zadania własnego Gminy z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. 9 maja 2019 r. została zawarta umowa na dofinansowanie zadania własnego Gminy pod nazwą: „Moduł II – Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu „Senior+”/Klubu Senior+ w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2015 – 2020 Edycja 2019.” W wyniku realizacji zadania dofinansowano 15 miejsc. Oferta Dziennego Domu „Senior+” „PRZYSTAŃ” adresowana jest do mieszkańców z terenu Gminy Sawin nieaktywnych zawodowo, które ukończyły 60-ty rok życia. Placówka działa od 02.01.2019 r., działalność jest oparta w szczególności o zapisy ustawy o pomocy społecznej, zapisy Programu Wieloletniego „Senior +” na lata 2015-2020, oraz Statut Dziennego Domu „Senior +” „PRZYSTAŃ” w Sawinie i Regulamin Organizacyjny.

Koszt realizacji zadania w ramach Programu to:

• ze środków własnych	-	63 495,00 zł
• z dotacji budżetu państwa	-	42 325,00 zł
ogółem	–	105 820,00 zł

W ramach świadczonych usług w okresie od 2 stycznia do 31 grudnia 2019 roku były prowadzone następujące zajęcia:

- socjalne - jeden ciepły posiłek w ciągu dnia przygotowywany w ramach warsztatów kulinarnych lub usługa cateringowa; korzystanie z dostępnej infrastruktury placówki; czynny udział w procesie adaptacji nowo-przyjętych seniorów; inicjowanie i podejmowanie działań mających na celu aktywizowanie i zachęcanie podopiecznych do czynnego spędzania czasu wolnego; pomoc w wypełnianiu dokumentów urzędowych i przyznawaniu świadczeń z GOPS;
- edukacyjne – spotkania ze specjalistami; ćwiczenia i warsztaty edukacyjne, edukacja prozdrowotna, wycieczki edukacyjno – krajoznawcze;
- kulturalno – oświatowe – wyjazdy do kina; spotkania integracyjne;
- sportowo – rekreacyjnym – raz w tygodniu możliwość skorzystania z zajęć JOGI, udział w wydarzeniach sportowo – rekreacyjnych na terenie Gminy Sawin; gimnastyka dla seniora.
- aktywności ruchowej – indywidualne i grupowe zajęcia z fizjoterapeutą; masaże lecznicze; wycieczki rowerowe; joga;

- aktywizujące społecznie – wyjazdy integracyjne; zajęcia integracyjne; aktywny udział w „III Jarmarku Sawińskim” oraz „Gminnych Dożynkach”;
- terapii zajęciowej – codzienne zajęcia z arteterapii, muzykoterapii, socjoterapii, zajęcia plastyczno – techniczne, wikliniarstwo, florystyka, rękodzieło, szycie i robótki ręczne;
- prozdrowotne – dbanie o swój wizerunek, masaże stóp, pielęgnacja twarzy, dłoni i stóp, robienie naturalnych kosmetyków, warsztaty kulinarne; nauka udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Inne – kilka razy w miesiącu odbywały się pokazy filmowe, pogadanki.

Zatrudnienie w roku 2019 w Dziennym Domu „Senior +” „PRZYSTAŃ” w Sawinie:

Tabela 43. Zatrudnienie w Dziennym Domu „Senior+” „PRZYSTAŃ”

Stanowisko pracy	Wymiar czasu pracy (w przeliczeniu na etaty)	Rodzaj umowy (umowa o pracę, zastępstwo, zlecenie)	Umowa na czas określony lub nieokreślony
P.o. kierownika	1,00 etat	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Terapeuta zajęciowy	0,75 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Technik fizjoterapii	0,25 etatu	Umowa o pracę	Umowa na czas nieokreślony
Księgowa	40 godzin miesięcznie	Umowa zlecenie	Czas określony

W roku 2019 rzeczywista liczba seniorów objętych wsparciem wynosiła 36 osób na 15 miejsc, które korzystały z zajęć rotacyjnie, w różne dni tygodnia, zdarzało się też, że w różne godziny w ciągu dnia. Największym zainteresowaniem cieszą się zajęcia z fizjoterapeutą oraz wyjazdy, wycieczki i muzykoterapia.

Uczestnikami są zarówno osoby zamieszkujące teren miejscowości Sawin jak i pobliskich sołectw. W większości na zajęcia docierają własnym środkiem transportu, ale niektórzy są dowożeni trzy razy w tygodniu transportem gminnym. Gminny środek transportu przeznaczony jest dla osób, które nie mogą dotrzeć samodzielnie na zajęcia.

Chcąc wyjść naprzeciw zapotrzebowaniu seniorów z terenu Gminy Sawin należałoby zwiększyć liczbę miejsc w Dziennym Domu „Senior +” „PRZYSTAŃ” oraz zwiększyć zatrudnienie terapeuty zajęciowego oraz fizjoterapeuty.

Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna w Sawinie, jako samorządowa instytucja kultury działa w oparciu o ustawę o bibliotekach z dnia 27 czerwca 1997 r., ustawę o prowadzeniu i organizowaniu działalności kulturalnej z dnia 25 października 1991 r. oraz o statut nadany przez Radę Gminy.

Przedmiotem działania biblioteki jest propagowanie czytelnictwa, kultury oraz oświaty. Placówka realizuje te zadania poprzez różnorodne formy promocji zbiorów oraz działalność na rzecz czytelników i mieszkańców gminy.

Jako instytucja kultury pełni szerokie funkcje społeczne. Jest wypożyczalnią książek, kawiarenką Internetową, miejscem, w którym młodzi odrabiają lekcje, uczniowie szkoły w Sawinie i szkół średnich oraz mieszkańcy gminy czekają na autobus. By spełnić oczekiwania społeczności biblioteka podejmuje różnorodne działania przyczyniające się do rozwoju.

Od wielu lat uczestniczy w „Narodowym Programie Rozwoju Czytelnictwa” wspierającym zakup nowości bibliotecznych do bibliotek publicznych realizowanym przez Ministerstwo Kultury. W roku 2019 biblioteka uzyskała dofinansowanie w wysokości 2805,00 zł. w ramach, której zakupiono 115 woluminów. Ponadto placówka uczestniczyła w ubiegłym roku w akcji „Przerwa na wspólne czytanie” polegającej na zorganizowanie kącika do wspólnego czytania oraz dofinansowania w wysokości 300,00 zł na zakup książek. W wyniku głosowania internetowego uzyskano dwie puffy do zorganizowania przyjaznego kącika do z wygodnym miejscem do odpoczynku i czytania oraz pakiet książek. W ten sposób pozyskiwane nowości biblioteczne przyczyniły się do zwiększenia oferty czytelniczej oraz poprawiły atrakcyjność oferty. Pozyskana literatura i wyposażenie podniosła także aktywność czytelniczą.

Księgozbiór biblioteki liczy 15092 woluminów w tym literatura piękna dla dzieci i młodzieży 6898 wol., literatura piękna dla dorosłych 5720 wol., oraz literatura popularnonaukowa 2474 wol.

Liczba czytelników zarejestrowanych w placówce wynosi 1166. W 2019 r. liczba aktywnych czytelników wynosiła 566. Ogółem czytelnicy wypożyczyli 16280 woluminów oraz odwiedzili 7860 placówkę. Z bezpłatnego dostępu do komputera i Internetu skorzystało 100 osób.

Biblioteka prowadzi zajęcia biblioteczne w okresie wakacji i ferii zimowych proponując zajęcia z książką oraz liczne gry planszowe.

Na bazie posiadanego księgozbioru placówka organizuje różne formy pracy z czytelnikiem. Ogółem zarejestrowano 575 uczestników imprez czytelniczych. Były to: wycieczki do biblioteki – 9, uczestników 66, lekcje biblioteczne 1, uczestników 16, gry i zabawy planszowe - 97, uczestników 446, wystawa malarstwa -1, uczestników 45.

Biblioteka aktywnie współpracuje ze środowiskiem min. z biblioteką szkolną, prowadząc akcję „Zdaj książkę gdzie ci wygodniej” – czytelnik może zdać książki z biblioteki szkolnej w bibliotece publicznej i odwrotnie.

Gminna Biblioteka Publiczna w Sawinie współpracuje z Gminnym Ośrodkiem Kultury przy organizacji uroczystości gminnych oraz Regionalnym Towarzystwem Gminy Sawin przy przedsięwzięciach prowadzonych przez stowarzyszenie.

Biblioteka prowadzi obsługę specjalnych grup użytkowników, donosząc książki osobom starszym bądź chorym. W 2019 r. dostarczano książki 2 osobom starszym.

W 2019 r. została przeprowadzona lekcja biblioteczna dla Ośrodka Opiekuńczo Wychowawczego z Sawina. Czytelnikami placówki są także uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej w Sawinie.

Biblioteki obecnie to nie tylko wypożyczalnie książek. Jednak zmiana modelu funkcjonowania nie zmienia faktu, że w dalszym ciągu książka jest źródłem wiedzy i przeżyć. Kształtuje model kultury w środowisku lokalnym. W związku z tym potrzeba wspierania i rozwijania bibliotek jest jak najbardziej uzasadniona.